

İNGİLİZCE VE FRANSIZCADAN TÜRKÇEYE ANAYASA HUKUKU TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ

Kemal Gözler, *Anayasa Hukukunun Genel Teorisi*, Bursa, Ekin Yayınevi, 2011, 2 Cilt
(32+973; 32+1040 s.) (www.anayasa.gen.tr/ahgt.htm)

Türk anayasa hukuku doktrininin standart terimlere ihtiyacı vardır. Bu nedenle, biz bu kitapta metin içinde kullandığımız Türkçe anayasa hukuku terimlerinin Fransızca ve İngilizce karşılıklarını parantez içinde ve italik harflerle verdik. Kitabımızda parantez içinde italik harflerle verilmiş İngilizce ve Fransızca hukukî terimlerin Türkçe karşılıklarını vermek suretiyle de burada bir “*İngilizce ve Fransızcadan Türkçeye Anayasa Hukuku Terimleri Sözlüğü*” oluşturduk. Bu sözlükte 2500 civarında anayasa hukuku terimi bulunmaktadır.

Belki bu sözlük yerine İngilizceden Türkçeye ve Fransızcadan Türkçeye olmak üzere iki ayrı sözlük yapmak daha doğru olurdu. Ancak tek sözlük yapıp, aynı girdide aynı terimin yan yana, İngilizcesini, Fransızcasını ve Türkçesini vermeyi daha yararlı bulduk. Hatta bazı girdilerde, sadece, Fransızca, İngilizce, Türkçe terimler değil, Latince, Almanca ve İtalyanca terimler de verilmiştir. Sözlük girdilerinde, yabancı terimlerden sonra iki nokta üst üste konulmuş ve bunların Türkçe karşılığı verilmiştir.

Sözlük girdisinde iki noktadan önce, yabancı terimlerin verilisinde, önce İngilizce, sonra Fransızca terimi vermek gibi belli bir sıra izlenmemiştir. Yabancı terimlerde, bazen Fransızca terime, bazen de İngilizce terime öncelik verilmiştir. Bazen de iki noktadan önce, sadece Fransızca veya sadece İngilizce veya sadece Latince terim verilmiştir.

Sözlükte bu terimlerin bu kitapta geçtiği sayfa numaraları da belirtilmiştir. Terimlerin Türkçe karşılıklarını izleyen virgülden sonraki Roma rakamları bu kitabın cilt sayısına; Roma rakamlarını izleyen Arap rakamları ise o ciltteki sayfa numarasına işaret etmektedir. Örneğin “*right, droit*: hak, II: 475” şeklindeki sözlük girdisinden, İngilizce “*right*”, “*droit*” Fransızca terimlerinin Türkçe karşılığının “hak” olduğu ve bu kavramın bu kitabın ikinci cildinin 475’inci sayfasında geçtiği anlaşılmalıdır. Böylece sözlük girdilerinin sonundaki sayfa numaralarına bakılarak, girdideki terimlerin anlamlarına ve hiç olmazsa kullanım örneklerine ulaşılabilir. Ayrıca bu sözlük, İngilizce veya Fransızca bir anayasa hukuku metnini Türkçeye çevirecek kişilere de yararlı olabilecektir.

---A---

à plus forte raison: evleviyetle, I: 297

a posteriori review: sonradan denetim, II: 748

a priori review: önceden denetim, II: 747

à titre initial: ilk elden, II: 284

ab initio: başlangıçtan itibaren, ilksel, yeniden, sıfırdan, I: 323;

abberufungsrecht: geri çağırma hakkı, kolektif azil usûlü, I: 687

abdication: feragat (tahttan), II: 51

abrogation de constitution: anayasayı ilga, I: 320

absence apparente ou évidente de violation, clear or apparent absence of a violation: ihlalin apaçık bir şekilde yokluğu, II: 620

absence d'un préjudice important, no significant disadvantage: başvuruunun önemli bir zarar görmemiş olması, II: 621

absence de preuve, unsubstantiated complaints, lack of evidence; griefs non étayés: delillendirilmemiş başvurular, II: 621

absolute majority of the members of Parliament: parlâmento üye tam sayısının salt çoğunluğu, I: 118, 351

absolute majority, majorité absolue: salt çoğunluk, II: 59, 804

absolute monarchy, monarchie absolue: mutlak monarşi, I: 456, 554

absolute primogeniture: mutlak primogenitur, I: 458

absolute veto, veto absolu: mutlak veto, I: 838, 121, 353, 471

abstentionnisme: seçimlere katılmama, I: 714

abus du droit, abuse of the right: hakkın kötüye kullanımı, I: 156; II: 609

abuse of the right of application, requête abusive: başvuru hakkının kötüye kullanımı, II: 609

abusus: tasarrufta bulunma, II: 477

accidentalia: arizi nitelik, sıfat-ı âriza, I: 190

accords en forme simplifiée: basit şekilde andlaşmalar, II: 644, 656

accountability: hesap sorulabilirlik, I: 582, 618

accréditation: güven verme, II: 193

accuser le président de la République à la démission: cumhurbaşkanını istifaya zorlama, II: 81, 251

accusation en matière pénale, criminal charge: cezai sahada serdedilen isnatlar, II: 618

acquisition of territory, acquisition du territoire: ülke kazanılması, I: 420

act on the amendment to the constitution, loi sur la révision constitutionnelle: anayasa değişikliği hakkında kanun, II: 767

act, bill, statute: kanun (İngiltere'de), I: 836

act: işlem, I: 113

acte de authentication: mevsukiyet işlemi, I: 844; II: 241

acte de confection: yapım işlemi, I: 844, II: 241

acte de connaissance: tanıma, bilme işlemi, I: 241

acte de contrainte: cebir işlemi, I: 147

acte de dissolution: fesih işlemi, II: 123

acte de gouvernement, act of State: hükümet tasarrufu, II: 124, 651, 643

acte de naissance: doğum ilmhâberi, I: 844

acte de volonté: irade işlemi, I: 241, 837, 844, II: 158, 242

acte exécutive: yürütme işlemi, II: 356

acte illicite, tort: haksız fiil, II: 104, 340, 341, 342

acte juridictionnel: yargı işlemi, kazaî tasarruf, II: 414, 436, 440

acte juridique: hukukî işlem, I: 825

acte législatif: yasama işlemi, I: 825

acte-condition: şart-işlem, I: 872

acte-règle: kural-işlem, I: 817, 872

actes de clémence, acts of mercy: atufet işlemleri, I: 881

actes exécutive, executive acts: yürütme işlemleri, II: 85, 356

actes réglementaires autonomes: özerk düzenleyici işlemler, I: 631

acting minister: vekil bakan, II: 330

- acting president, interim president, président intérimaire*: vekil başkan, vekil cumhurbaşkanı, II: 20, 72
- actio popularis*: halk davası, II: 799
- active status rights*: aktif statü hakları, II: 509
- activité administrative au service de l'intérêt inidividual*: bireysel yarara hizmet eden idarî faaliyetler, II: 508
- acts of legislative content*: teşriî içerikte işlemler, II: 407
- acts of mercy, actes de clémence*: atıfet işlemleri, I: 881
- actual or imminent aggression*: ülkenin anı saldırıya, II: 202
- ad hoc court*: özel görevli mahkeme, II: 95
- additional differences*: ek farklar, I: 567
- adjourn*: meclisleri tatile sokma, II: 38
- administration centrale*: merkezî idare, II: 2
- administration décentralisée*: adem-i merkezî idare, II: 2
- administration générale*: genel idare, II: 149
- administration*: idare, I: 63, 478; II: 2, 255
- administrative agencies*: ABD'de: bağımsız idarî ajanslar, II: 41, 368
- administrative regulations, ABD*: düzenleyici idarî işlemler, II: 35
- administrative state*: ABD'de yasamanın zayıflaması, yürütme organı güçlenmesini ifade etmek için kullanılan terim, I: 552
- administrative tribunals*: idare mahkemeleleri, II: 458
- administrer*: idare etmek, I: 64
- admissibility decision, décision de recevabilité*: kabul edilebilirlik kararı, II: 629, 633
- admissibility procedure, procédure relative à la recevabilité*: kabul edilebilirlik incelemesi prosedürü, II: 626
- admissibility, recevabilité*: kabul edilebilirlik, II: 626, 594, 628
- admissibility, recevabilité*: kabul edilebilirlik, II: 628, 629
- adoption*: kabul, I: 835, 836
- adoubement*: senyörün oğlunun silah kuşanması, I: 873
- adresse*: mahzar, II: 138
- adversarial proceedings, contradiction*: çelişme usûlü, II: 608
- advice and approval*: görüş ve onay, II: 213, 223, 653
- advice of Ministers*: bakanların görüşü, II: 210
- advice of Prime Minister*: Başbakanın görüşü, II: 210
- advice to the Monarch*: hükümdara sunulan bir görüş, II: 265
- affaire terminée, case concluded*: dava sonuçlanmış, II: 627
- affaires courants*: carî işler, II: 72, 279
- affaires de quatrième instance, fourth-instance applications*: dördüncü merci başvuruları, II: 620
- affaires inter-étatiques, inter-state cases*: devletlerarası davalar, II: 583
- age of majority*: rüşt yaş, I: 461, II: 50
- âge*: yaş (oy hakkında), I: 699
- agent*: görevli, I: 667
- agir d'initiative*: inisiyatif kullanma, II: 422
- agora*: Eski Yunan'da halk meclisinin toplandığı meydan, I: 656
- agreement, pacte, alliance*: misak, I: 326
- agrément*: muvafakat, II: 192
- air space, espace aérien*: hava sahası, I: 428
- ajournement des sessions*: toplantılarını erteleme, II: 136
- allegiance*: sadakat, I: 414
- alliance, agreement, pacte*: misak, I: 326
- alta tredimento, Hocverrat, high treason, haute trahison*: vatana ihanet, yüksek ihanet, II: 89, 91, 99, 105, 757
- alteration*: başkalaştırma, I: 336
- ambassadors*: elçiler, II: 33
- amendment*: değişiklik (anayasa değişikliği), I: 336, 338, II: 18
- American model of constitutional review, modèle américain de justice constitutionnelle*: Amerikan modeli anayasa yargısı, II: 740
- amnistie, amnesty*: amnisti, genel af, I: 307, 881, 883; II: 31, 170
- analogia*: kıyas, I: 236, 285
- ancien régime*: eski rejim (Fransa'da 1789 öncesi rejim), I: 709, II: 421
- animus*: ruh, niyet, kanun koyucunun niyeti, I: 198
- annalité du budget*: bütçenin yıllık olma, I: 875
- annexion, annexation*: ilhak, I: 372, 421

- annual sessions*: yıllık toplantılar, II: 36
annulabilité: iptal edilebilirlik, I: 217
annulable: iptal edilebilir, I: 216, 217
annulation rétroactive: geçmişe etkili iptal, makale şamil iptal, I: 217
annulation: iptal, II: 833
annulment decisions: iptal kararları, II: 810
annulment: iptal, kaldırma, II: 171
anonymous, anonyme: anonim, II: 605
anticipatory review of constitutionality: ön anayasalık denetimi, II: 747, 801
antiquity, classical period: eski çağ, II: 492
appellate courts, cours de cassation, juge de cassation, court of appeal: temyiz mahkemesi, II: 456
Appellate Committee of the House of Lords: Lordlar Kamarasının Temyiz Komitesi, I: 603
applicabilité immédiate: doğrudan uygulanabilme, I: 514
application form, formulaire de requête: başvuru formu, II: 622
application is incompatible with the provisions of the Convention or the Protocols thereto, la requête est incompatible avec les dispositions de la Convention ou de ses Protocoles: başvurunun Sözleşme veya Protokollerinin hükümleriyle bağdaşmaması, II: 612
application manifestly vexatious or devoid of any real purpose, requête manifestement chicanière ou dépourvue de tout enjeu réel: apaçık kavgacı ve tamamıyla önemsiz konularda başvurular, II: 611
application number, numéro de la requête: başvuru numarası, II: 585
apply in national law: iç hukukunda uygulanması, II: 653
appointment and removal from office of ministers, nomination et de révocation des ministres: bakan atama ve azletme yetkisi, II: 146
appointment power, pouvoir de nomination: atama yetkisi, II: 33, 149, 315
appointment, nomination: atama, II: 268
approbation, approval: uygun bulma, II: 197, 649, 656, 662
approval by the Parliament: parlamento tarafından uygun bulunması, II: 649
approval of the Parliament: parlamento tarafından uygun bulunması, II: 652
approval, ratification: onay, onaylama, II: 194, 195, 647, 650, 653, 654, 656, 662
après les consultations d'usage: mutad danışmalardan sonra, II: 301
apuration des comptes ilkesi: hesapların açıklanması, I: 876
arbitrage du peuple: halkın hakemliği, II: 127
arbitrage: hakemlik-devlet başkanı, II: 115
arbitrage: tahkim, II: 653, 831
arbitres: hakemler, II: 421
argumentum a contrario: aksiyle kanıt, mefhum-u muhalefet, I: 236, 294
argumentum a fortiori: evleviyet, öncelik, I: 236, 297
argumentum a maiori ad minus: büyükten küçüğe doğru akıl yürütme, I: 297
argumentum a minori ad maius: küçükten büyüğe doğru akıl yürütme, I: 297
argumentum a simili: kıyas, I: 285
argumentum pro subjecta materiae: kanunun yorumlanmasında kanun koyucunun iradesinin araştırılması, I: 233
armed coup: silahlı darbe, II: 166
arrêt de non-violation, judgment finding no violation: ihlâlin olmadığı hükmü, II: 632
arrêt de violation, judgment finding a violation: ihlal hükmü, II: 633
arrêt rayant l'affaire du rôle, judgment striking the case out: davanın kayıttan düşürülmesi hükmü, II: 634
arrêt rendu sur un règlement amiable, judgment on a friendly settlement: dostane çözüm üzerine hükmü, II: 634
arrêt sur la recevabilité et le fond, judgment on the admissibility and merit: kabul edilebilirlik ve esas hakkında hüküm, II: 629
arrêt sur la satisfaction équitable, judgment on just satisfaction: adil tazmin hakkında hüküm, II: 634
arrêt, judgment: hüküm - AİHM, II: 632, 634, 635
arrêt: karar - mahkeme kararı olarak, II: 437
arrêté ministériel: bakanlık kararı (Fransa'da), II: 375

arrêts: kararlar, II: 153
arrêts sur le fond, judgments on the merits: esas hakkında hükümler, II: 633
aspects de droit: hukukî yönler, II: 456, 457
aspects de fait: davanın maddî yönleri, II: 456
assemblée constituante, constituent assembly: kurucu meclis, I: 328
Assemblée fédérale: Federal Meclis (İsviçre), I: 564
assemblée législative: yasama meclisi, I: 744
Assemblée parlementaire, Parliamentary Assembly: Parlamenterler Meclisi, II: 581
assemblée: meclis, I: 744
Assembleia da República: Cumhuriyet Meclisi, II: 68
assent, sanction: onay, I: 836
assistance matérielle: maddî destek (bakanın devlet başkanına), II: 224
assistants, auditors, researchers, vs: üyeler yardımcı olan hukukçular, asistanlar, II: 802
association: birleşme, I: 523
attentato alla Costituzione: anayasaya karşı cürüm, anayasaya karşı komplo, II: 89, 91, 105, 757
attestation: tevsik, II: 150
attorney general: adalet bakanı (bir nevi) (ABD, Birleşik Krallık), II: 22, 171, 216
Attorney General: ABD’de adaletten sorumlu sekreter, I: bakan, 576
attributed powers, compétences d’attribution: verilmiş yetkiler, verme yetkiler, I: 298, 304, 517; II: 360, 706, 753, 843
attributions collégiales: kolejyal yetkiler, II: 282
audience, hearing: duruşma, II: 434, 631
Auffangsgrundrecht: kapsayan hürriyet, şamil hürriyet, II: 525
Auflösung, dissolution: fesih, II: 117, 121, 129
auteur: yapıcı, II: 373
authentication: tevsik, I: 848
authenticité, authentication: mevsukiyet, I: 844, 845; II: 158, 194, 241, 642
authentificateur: tevsik edici, II: 159
authentique: mevsuk, I: 844, 850; II: 141

authoritarian dictatorships: otoriter diktatörlükler, I: 556
authorization by the parliament, autorisation préalable du parlement: parlâmentonun izni, II: 203
auto-convocation: meclisin kendi kendini toplantıya çağırması, I: 558
auto-détermination constitutionnelle, rihgt to self-organization: anayasal otodeterminasyon hakkı, I: 509
autodétermination: kendi kendini belirleme, kendi kaderini kendi belirleme, I: 416
auto-dissolution: öz fesih, II: 117, I: 558
autonome: özerk, II: 284
autonomie des États fédérés: federe devletlerin özerkliği ilkesi, I: 520
autonomie personnelle: kişisel özerklik, I: 526
autonomie territoriale: mülki, ülkesel özerklik, I: 526
autonomous communities: özerk topluluklar, II: 755
autonomous provinces: özerk eyalet, I: 497
autonomous region: özerk bölgeler, II: 755
autorisation de la déclaration de guerre: savaş ilân edilmesine izin vermek, I: 878
autorisation de ratification: onay izni, II: 197, 657
autorisation de ratification: onaylanmalarına izin vermek, I: 878
autorisation préalable: ön izin (parlâmentonun), I: 880
autorisation: izin, II: 540
autorité de la chose jugée: res judicata (kesin hüküm) gücü, yargılanmış şeyin otoritesi, II: 446, 822
avis conforme, consent opinion: uygun görüş, II: 122, 139
avis consultatif: istişarî görüş, danışma görüşü, I: 174; II: 184
awarding of honors: onursal payeler verme, II: 205
---B---
banning of political parties, interdictions des parties politiques: siyasî partilerin yasaklanması, II: 755
barrister: Avukat (İngiltere’de), II: 462
baseline, ligne de base: esas çizgi, I: 425

- bases constitutionnelles du droit administratif*: idare hukukunun anayasal temelleri, I: 71
- Basic Law - Human Dignity and Liberty*: İnsan Onuru ve Özgürlüğü Temel Kanunu, II: 702
- Basic Law: Freedom of Occupation*: Çalışma Özgürlüğü Hakkında Temel Kanun, I: 115
- Basic Law: Human Dignity and Liberty*: İnsan Onuru ve Hürriyeti Hakkında Temel Kanun, I: 115, 126
- Basic Law: Israel Lands*: İsrail Toprakları Hakkında Temel Kanun, I: 115
- basic law*: temel kanun (İsrail(de), I: 115
- Basic Law: The Government*: Hükümet Hakkında Temel Kanun, I: 115
- Basic Law: The Judiciary*: Yargı Hakkında Temel Kanun, I: 115
- Basic Law: The Knesset*: Knesset [Parlamento] Hakkında Temel Kanun, I: 115
- Basic Law: The President of the State*: Devlet Başkanı Hakkında Temel Kanun, I: 115
- Basic Law: The State Economy*: Devlet Ekonomisi Hakkında Temel Kanun, I: 115
- basic principles*: temel ilkeler, I: 123, 125
- be of Greek descendance from the father's line*: baba hattından Yunan neslinden olmak, II: 56
- become final*: kesinleşme, katiyet kesbetme, II: 812
- bellum justum*: haklı savaş, I: 184, 186; II: 780
- bénéficiaires*: yararlananlar, II: 527
- bicameral*: iki-meclisli, I: 501
- bicaméralisme égalitaire*: eşit iki-meclislilik, I: 502, 757
- bicaméralisme inégalitaire*: eşit olmayan iki-meclislilik, I: 757
- bicaméralisme*: bikameralizm, iki-meclislilik, I: 754
- bicamérisme*: iki-meclislilik, I: 501
- bicéphale*: iki-başlı, I: 604, 585, 589; II: 12, 244
- bicéphalisme*: iki-başlılık, I: 589, II: 7, 9
- bien mérité de la patrie*: vatana yararlılık, I: 819
- Bill of Rights*: Haklar Beyannamesi, I: 751
- bill, projet de loi*: kanun tasarısı, I: 749, 837; II: 35, 285
- binding force, force obligatoire*: bağlayıcılık gücü, II: 515
- bon fonctionnement du service*: hizmetin iyi bir şekilde işlenmesini, II: 361
- borders, boundaries, frontiers, frontières*: sınırlar, I: 423
- borough*: kasaba, I: 539
- bound by the petition*: taleple bağlıdır, II: 805
- boundaries*: sınırlar, I: 423
- bounds of normal, civil and legitimate criticism, limites d'une critique normale, civique et légitime*: normal, medenî ve meşru bir eleştirinin sınırları, II: 610
- Breach of the principle of confidentiality of friendly settlement proceedings, violation de l'obligation de confidentialité du règlement amiable*: dostane çözüm usulünde gizlilik ilkesinin ihlali, II: 611
- bribery*, 26: zimmet, II: 27
- British Commonwealth*: Britanya Commonwealth Krallıkları, I: 485, 487
- broad reading*: geniş yorum, II: 28
- budget brut*: gayri safi bütçe, I: 874
- budget*: bütçe, I: 872; II: 285
- bulletin*: oy pusulası, I: 697
- Bund*: federal devlet, I: 502
- Bundesgesetzblatt*: Federal Kanun Gazetesi, II: 649
- Bundeskanzler*: Federal Şansölye (Almanya'da Başbakan), II: 649
- Bundesländer*: memleket (Almanya'da eyalet), I: 497
- Bundespräsident*: Federasyon Başkanı, Almanya'da Cumhurbaşkanı, II: 54, 58
- Bundesrat*: Almanya'da İkinci Meclis, II: 93
- Bundestag*: Almanya'da Birinci Meclis, II: 58, 93, 129
- Bundesverfassungssgerichts*: Alman Federal Anayasa Mahkemesi, I: 505, 522
- Bundesversammlung*: Federal Konvansiyon, II: 58
- burden of prof, charge de la preuve*: ispat yükü, II: 599
- Bündnisfall*: ittifak hâli, II: 165

by and with advice and consent of the Senate: senatonun görüş ve onayını alarak, II: 33, 731

---C---

c. contre (Fransızcada davaları isimlendirmede): karşı, II: 585
cabinet collective responsibility: kabinenin kolektif sorumluluğu, I: 602
cabinet government, 588: kabine hükümeti, I: 606
cabinet ministers: kabine üyesi bakanlar - İngiltere, II: 349
Cabinet orders: kabine kararnamelemleri, II: 213
cabinet secrecy: kabinenin gizliliği, II: 264
cabinet: kabine, I: 590, 599; II: 23, 255, 317, 349
caducité: kadük olma, I: 834
cahiers: defter, I: 672
calculation of the period, calcul du délai: sürenin hesaplanması, II: 604
canons of interpretation, maxims of interpretation: yorum ilkeleri, I: 258
cantons: kanton, I: 497
care taker government: işgüder hükümet, II: 279
Casa Savoia: Savoia Hanedanı, II: 57
case concluded, affaire terminée: dava sonuçlanmış, II: 627
catalogue fermé, liste fermée: kapalı liste, II: 524
cavalier budgétaire: bütçe kavalyesi, I: 877
cavalier législatif: yasama kavalyesi, I: 877
central government: merkezî devlet, I: 498
centralized type of judicial review, concentrated judicial review system: merkezî tipte anayasa yargısı, II: 743
cercle de Vienne: Viyana çevresi, I: 138
certain souplesse, some degree of flexibility: belirli bir esneklik, II: 601
certification: tasdik, aslına uygunluğunun tasdik edilmesi, I: 844
certification: tasdik, II: 241
cessation of hostilities: çatışmalara son verme, II: 202
cession of territory: toprak terki, II: 651
cession: devir, I: 420
chambers of seven judges, chambres de sept juges: yedi hakimlik daireler, II: 581

chambers, sections: daireler - anayasa yargısı, II: 803
chambre basse, lower house: alt meclis, I: 756
chambre haute, upper house: üst meclis, I: 756
changement constitutionnel, constitutional change: anayasal değişme, I: 336
Charter of Fundamental Rights and Basic Freedoms: Temel Haklar ve Hürriyetler Bildirgesi, II: 777
chartered cities: sözleşmeli şehirler, I: 497
checks and balances: frenler ve dengeler, I: 579
chef d'Etat, head of state: devlet başkanı, I: 454, 589
chef d'Etat, president of the state, head of state: devlet başkanı, II: 9, 45, 55, 48, 255
chef de gouvernement: hükümetin başı, II: 292
chef de service: hizmet şefi - Fransa, II: 361, 376, 377
chef des armées: orduların başı, II: 160
Chief Judge of the Supreme Court: Yüksek Mahkemenin Baş Yargıcı, II: 186
Chief Justice: ABD Başhakim (ABD Yüksek Mahkeme Başkanı), I: 577; II: 26
chief of the general staff: genelkurmay başkanı, II: 163
chose demandée: istenen şey, II: 447
chose jugée, res iudicata: res iudicata, kesin hüküm: II: 439, 821, 823
Church of England: İngiliz Kilisesi, I: 752
circonstances exceptionnelles: istisnai hâl-ler, II: 381
Circuit Court Act: Bölge Mahkemeleri Kanunu ABD'de, II: 717
Circuits Courts of Appeal: Temyiz Mahkemeleri (ABD'de), I: 577
circulaires à caractère réglementaire: düzenleyici nitelikteki sirkülerler, II: 376
cité: site, I: Şehir, 363
citizen: federe devlet vatandaşı, I: 500
citizenship, citoyenneté: vatandaşlık, I: 413
citoyenneté, citizenship: vatandaşlık, I: 413
citta, I: 364
city: şehir, I: 658
civic nationalism: yurttaş milliyetçiliği, I: 418

- civil and legitimate criticism, limites d'une critique normale, civique et légitime, bounds of normal*: normal, medenî ve meşru bir eleştirinin sınırları, II: 610
- civil and military posts*: askerî ve sivil görevler, II: 151
- civil law system*: kara Avrupası hukuk sistemi, II: 458
- civil lawsuit*: hukuk davaları, II: 39
- civil liberties*: medeni hürriyetler (insan hakları), II: 489
- civil list, liste civile*: sivil liste, II: 53
- civil rights and obligations, droits et obligations de caractère civil*: medeni hak ve vecibeler ile ilgili nizalar, II: 618
- civil rights*: medeni haklar (insan hakları), II: 489
- civil servants, fonctionnaires*: memurlar, kamu görevlileri, II: 149, 255
- civil suits against a sitting president for non-presidential conduct*: başkana karşı göreviyle alakalı olmayan bir fiilinden dolayı hukuk davası, II: 28
- civile*: hukukî, II: 105, 340, 344
- civitas*: site, medine, I: şehir devleti, 363
- claim rights*: isteme hakları, II: 508
- clarté*: açıklık, I: 197
- class struggle, lutte des classes*: sınıf savaşı, I: 390
- classe dominante, dominant class*: egemen sınıf, I: 390
- classe exploitée*: sömürülen sınıf, I: 390
- classe exploiteuse*: sömüren sınıf, I: 390
- classical period, antiquity*: eski çağ, II: 492
- clear or apparent absence of a violation, absence apparente ou évidente de violation*: ihlalin apaçık bir şekilde yokluğu, II: 620
- clear-cut separation of powers system*: sert kuvvetler ayrılığı sistemi, I: 565
- clerical staff, clerks, référendaires, letrados, registrars, assistants, auditors, general secretaries, researchers*, vs: üyelere yardımcı olan hukukçular, asistanlar, II: 802
- clôture de la session*: toplantı dönemini kapatma, II: 137, 125, 136
- clôture*: kapatma, II: 136
- co-auteur de la loi*: kanunun eş-yapıcısı, I: 244
- co-auteur*: eş-yapıcı, I: 244
- coinage, minting money, battre monnaie*: para basma, meskukat darbı, II: 206
- co-législateur*: eş-yasakoyucu, I: 244
- collaboration des pouvoirs*: kuvvetlerin işbirliği, I: 588
- collectif*: kolektif, I: 591
- collective responsibility, responsabilité collective*: kolektif sorumluluk, II: 261, 287, 335
- collectively responsible*: kolektif olarak sorumlu, II: 287
- collectivités locales*: yerel yönetimler, mahallî idareler, II: 3
- collectivités territoriales, local administrations*: mahallî idareler, yerel yönetimler, I: 481
- collège de cinq juges, panel of five judges*: beş hâkimlik bir kurul, II: 635
- collégial*: kolejyal, I: 591; II: 261
- collégialité*: kolejyallik, II: 46
- comando delle Forze armate*: silahlı kuvvetlerin komutanı, II: 161
- combattant*: savaştan asker, I: 414
- Comité de Salut public*: Kamu Selameti Komitesi, I: 562
- Comité des droits de l'homme de l'Union interparlementaire*: Parlamentolar Arası İnsan Hakları Komitesi, II: 608
- Comitia Curiata*, I: 452
- commander-in-chief, commandant en chef*: baş komutan, II: 159, 160
- commencement of States*: devletlerin başlangıcı, I: 367
- commission d'enquête*: araştırma komisyonu, I: 861
- Commission des droits de l'homme des Nations Unies, 'procédure 1503*: Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu, II: 608
- Commission européenne des Droits de l'Homme, European Commission of Human Rights*: Avrupa İnsan Hakları Komisyonu, II: 578
- Committee Against Torture*: İşkencenin Önlenmesi Komitesi, II: 569

- Committee of Ministers of the Council of Europe, Comité des ministres du Conseil de l'Europe*: Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, II: 637
- Committee of Ministers, Comité des ministres*: Bakanlar Komitesi, II: 637
- committees of three judges, comités de trois juges*: üç hâkimlik komiteler, II: 581
- common heritage of mankind, patrimoine commun de l'humanité*: insanlığın ortak mirası, I: 430, II: 512
- common law*: ortak hukuk, I: 113, 114, 119; II: 457, 701
- common public order of the free democracies of Europe, european public order, ordre public europeen*: Avrupa'da demokratik "ortak bir kamu düzeni", II: 584
- Commonwealth of Nations, Britanya Milletler Topluluğu*: I: 485
- commuer, commutation*: cezanın daha hafif bir cezaya dönüştürülmesi, I: 883
- Communauté française*: Fransız Uluslar Topluluğunu, I: 487
- Commune Concilium*: İngiltere'de XII'nci yüzyılın sonlarından itibaren ilçe ve kasa temsilcilerinin yer aldığı meclis, Avam Kamarasının atası, I: 539, 598
- communem hominum salutem*: insanların ortak yararı, II: 496
- communes*: beldeler, I: 481
- communication rights*: iletişim hakkı, II: 512
- communiqué de presse, press release*: basın açıklaması, II: 812
- commutation*: cezayı daha hafif bir ceza türüne çevirme, II: 171
- compétence d'attribution, attributed power*: verilmiş yetki, verme yetki, 298, I: 304, 517
- compétence de droit commun*: genel yetki, I: 516
- compétence de juger*: yargılama yetkisi, II: 420
- compétence d'exception*: istisnaî yetki, I: 304, 516
- compétence législative concurrente*: yarışan yasama yetkisi, I: 518
- compétence liée*: bağlı yetki, I: 671, 847; II: 242
- compétence*: yetki, II: 158
- compétences concurrentes, concurrent powers*: yarışan yetkiler, I: 518
- compétences conjointes*: ortak yetkiler, I: 518
- compétences d'attribution, attributed powers*: verilmiş yetkiler, verme yetkiler, II: 360, 706, 753, 843
- compétences énumérées, enumerated powers*: sayılmış yetkiler, I: 303, 516
- compétences exclusives, exclusive powers*: münhasır yetkiler, I: 518
- compétences législatives exclusives*: münhasır yasama yetkileri, I: 518
- compétences résiduelles, residual powers*: bakiye yetkiler, I: 304, 516
- component states*: federasyonu oluşturan devletler, I: 498
- composed state, État composé*: bileşik devlet, I: 484
- concentrated judicial review system, centralized type of judicial review*: merkezî tipte anayasa yargısı, II: 743
- conception constitutionnaliste*: anayasacı anlayış, II: 100
- conception juridique de la constitution*: hukukî anayasa anlayışı, I: 246
- conception matérielle de la constitution*: maddî anayasa anlayışı, I: 189
- conception mécaniste de la constitution*: mekanist anayasa anlayışı, I: 246
- conception objective de la nation*: objektif millet anlayışı, I: 406
- conception subjective de la nation*: sübjektif millet anlayışı, I: 412
- conclude treaties of peace*: barış andlaşmaları akdetme, II: 203
- conclusion of treaties, conclusion des traités*: andlaşmaların akdedilmesi, II: 642
- conclusion*, 194: akdetme (uluslararası andlaşma), II: 645
- conclusion*: akdetme, I: 878
- concrete review of laws, concrete judicial review, contrôle concret des normes*: somut norm denetimi, II: 750
- concurrent legislative jurisdiction*: yarışan yasama yetkisi, I: 519

- concurrent powers, compétences concurrentes*: yarışan yetkiler, I: 518
- concurring opinion*: yarışan oy, II: 438, 632, 807
- concession*: ihtilas, I: 872
- conditions of admissibility, conditions de recevabilité*: kabul edilebilirlik koşulları, II: 594
- conduct of the general policy of the country*: ülkenin genel siyasetini yürütme, II: 282
- conduct unbecoming his status as President of the State*, 80: devlet başkanlığı statüsüyle uygunsuz davranması, II: 81
- conduct, direct*: yürütmek, II: 283
- conducts the affairs of the Government*: hükûmetin işlerini yürütmek, II: 313
- Confédération helvétique*: Helvetya Konfederasyonu, I: 487
- confederation, confédération*: konfederasyon, I: 486
- confidence implicite*: zımnî güven, I: 623
- confidence*: güven, I: 594
- confidential, confidentiel*: gizli, II: 608, 631
- confidentiality*: gizlilik, II: 38
- confirmation by Parliament*: parlâmento tarafından teyid, II: 651
- conflicts of competence*: görev uyuşmazlıkları, II: 754, 760
- conflicts d'attributions, conflict of jurisdiction*: yetki uyuşmazlıkları, I: 521
- confused or far-fetched complaints, griefs confus ou fantaisistes*: müphem veya fan-tezist başvurular, II: 621
- Congreso de los Diputados*: Milletvekilleri Kongresi, II: 274
- Congress*: Kongre - ABD, I: 575
- Congressional Government*: Kongre Hükümeti - ABD, I: 550, 580
- connaissance*: bilgi, bilme, I: 142
- conquest, conquête*: fetih, I: 421
- Conseil constitutionnel*: Anayasa Konseyi, I: 590; II: 698
- Conseil de l'Europe, Council of Europe*: Avrupa Konseyi, II: 574
- conseil de prud'hommes*: iş mahkemeleri, II: 463
- conseil de régence*: niyabet konseyi, I: 462; II: 53
- Conseil des Etats*: Devletler Meclisi, I: 503
- conseil des ministres, Consiglio dei ministri, council of ministers*: bakanlar kurulu, II: 10, 148, 255, 257
- Conseil et Comités supérieurs de la Défense nationale*: Millî Savunma Yüksek Kurul ve Komiteleri, II: 204
- Conseil fédéral*: Federal Konsey (İsviçre), I: 564; II: 46
- Conseil national*: Ulusal Konsey, I: 502
- Conseil supérieur de la Justice*: Adalet Yüksek Konseyi, II: 181, 185, 188
- Conseil supérieur de la magistrature*: Hakimlik Yüksek Konseyi, II: 182, 184, 188
- conseil*: kurul, II: 261
- Consejo General del Poder Judicial*: Yargı Kuvveti Genel Konseyi, II: 182
- consensus model of democracy*: uzlaşmacı demokrasi modeli, I: 645, 648
- consensus*: uzlaşma, oйдаşma, I: 198
- consent*: rıza, II: 649, 659
- consentement à l'impôt* ilkesi: vergiye rıza, I: 873
- consentement aux dépenses*: harcamalara rıza, I: 874, 875
- consentement aux recettes*: gelirlerin toplanmasına rıza, I: 875
- Consiglio supremo di difesa*: Savunma Yüksek Kurulu, II: 204
- constituency*: seçim çevresi, I: 734
- constituent assembly, assemblée constituante*: kurucu meclis, I: 328
- constituent entities*: kurucu birimleri, I: 499
- constituent referendum, référendum constituant*: kurucu referandum, I: 330, 682
- constituent states*: kurucu devletler, I: 499
- constituer*: oluşturmak, teşkil etmek, I: 26, 315
- constitutif*: kurucu, inşaî, I: 217; II: 123, 543
- constitution against constitutionalism*: anayasacılığa aykırı anayasa, I: 135
- constitution au sens formel, constitution in the formal sense*: şeklî anlamda anayasa, I: 106
- constitution au sens matériel, constitution in the material sense*: maddî anlamda anayasa, I: 106
- constitution coutumière, customary constitution*: teamülî anayasa, I: 110

- constitution écrite, written constitution*: yazılı anayasa, I: 110
- constitution en action*: çalışmakta olan anayasa, I: 72
- constitution in the formal sense, constitution au sens formel*: şekli anlamda anayasa, I: 106
- constitution in the material sense, constitution au sens matériel*: maddi anlamda anayasa, I: 106
- constitution non-écrite, unwritten constitution*: yazısız anayasa, I: 110
- constitution réelle, real constitution*: gerçek anayasa, I: 136
- constitution rigide, rigid constitution*: katı anayasa, I: 118
- constitution*: anayasa, I: 27, 104
- constitutional act, loi constitutionnelle*: anayasal kanun, II: 766
- constitutional amendment, constitutional revision, révision constitutionnelle*: anayasa değişikliği, I: 336; II: 143, 762, 769
- constitutional change, changement constitutionnel*: anayasal değişme, I: 336
- constitutional complaint, verfassungsbeschwerde, recurso de amparo*: bireysel başvuru - anayasa yargısında, II: 751, 752
- constitutional court, constitutional tribunal, cour constitutionnelle, tribunal constitutionnel, corte costituzionale, tribunal constitucional*: anayasa mahkemesi, II: 698
- constitutional jurisdiction, contentieux constitutionnel, constitutional review, constitutional justice*: anayasa yargısı, II: 696
- constitutional justice, constitutional jurisdiction, contentieux constitutionnel, constitutional review*: anayasa yargısı, II: 696
- constitutional law*: anayasa hukuku, I: 28
- constitutional monarchy, monarchie constitutionnelle*: anayasal monarşi, I: 456
- constitutional order*: anayasal düzeni, II: 777
- constitutional review, constitutional justice, constitutional jurisdiction, contentieux constitutionnel*: anayasa yargısı, II: 696
- constitutional review, contrôle constitutionnel*: anayasal denetim, II: 697
- constitutional revision, constitutional amendment, révision constitutionnelle*: anayasa değişikliği, I: 336
- constitutional supremacy, suprématie de la Constitution*: anayasanın üstünlüğü, II: 699
- constitutional tribunal, cour constitutionnelle, tribunal constitutionnel, corte costituzionale, tribunal constitucional, constitutional court*: anayasa mahkemesi, II: 698
- constitutionalism, constitutionnalisme*: anayasacılık, I: 132
- constitution-making processes, modes d'établissement des constitutions*: anayasa yapma usûlleri, I: 324
- constitutionnalisation des diverses branches du droit*: hukukun diğer dallarının anayasallaşması, I: 79
- constitutionnalisme modern*: modern anayasacılık, I: 133
- constitutionnalisme traditionnel*: geleneksel anayasacılık, I: 133
- constitutions without constitutionalism*: anayasacılıksız anayasalar, I: 135
- constructive vote of no confidence, motion de censure constructive, konstruktives Misstrauensvotum*: yapıcı güvensizlik oyu, I: 626
- constructive vote of no confidence, motion de défiance constructive*: yapıcı güvensizlik önergesi, II: 276
- consultatif*: istişarî, II: 182
- consultation*: danışma, II: 390
- consultative referendum*: istişarî referandum, II: 142
- contentieux constitutionnel, constitutional review, constitutional justice, constitutional jurisdiction*: anayasa yargısı, II: 696
- contentieux électoral*: seçim uyumsuzlukları, I: 716
- contention of unconstitutionality, plea of unconstitutionality*: anayasaya aykırılık itirazı, II: 750
- contenu des constitutions, contenu matériel des constitutions*: anayasaların içerikleri, I: 122

contiguity of the territory: ülkenin bitişikliği, I: 424
contiguous zone, zone contiguë: bitişik bölge, I: 425
continent: kıta, I: 422
continental law system: kara Avrupası sistemi, kıta Avrupası hukuku sistemi, II: 458
continental shelf, plateau continental: kıta sahanlığı, I: 426
continuing situation, situation continue: devam eden bir durum, II: 605
continuing violations, violations continues: devam eden ihlaller, II: 615
continuité de l'Etat, continuity of statehood: devletin devamlılığı, I: 380
continuité du droit administratif: idare hukukunun devamlılığı, I: 75
continuity of government: hükûmetin devamlılığı, II: 280
continuity of statehood, continuité de l'Etat: devletin devamlılığı, I: 380
continuity, continuité: devamlılık - kamu hizmetlerinde, II: 327
contra constitutionem: anayasaya karşı, I: 202
contra legem: kanuna aykırı, II: 355, 364
contract, contrat: sözleşme, II: 105, 340
contradictio in adjecto: bizatîhi bir çelişki; bir tamlamada, tamlayan ile tamlananın birbiriyle çelişmesi durumu, I: 219
contradictoire: çelişmesel, II: 433
contraintes: zorlamalar, I: 246
contrat social, social contract: sosyal sözleşme, I: 393, 395, 445, II: 499
contravention of the federal constitution: federal anayasayı ihlâl, II: 89, 91
contresieing, Gegenzeichnung, controfirma, countersignature: karşı-imza, II: 206, 238
controfirma, countersignature, contreseing, Gegenzeichnung: karşı-imza, II: 206, 238
contrôle concret des normes, concrete review of laws, concrete judicial review: somut norm denetimi, II: 750
contrôle constitutionnel, constitutional review: anayasal denetim, II: 697
contrôle d'opportunité: yerindelik denetimi, II: 792

contrôle de constitutionnalité quant à la forme, review of the constitutionality of laws with respect to form: kanunların anayasaya uygunluğunun şekil bakımından denetimi, II: 789
contrôle de constitutionnalité quant au fond, review of the constitutionality of laws with respect to substance: kanunların anayasaya uygunluğunun esas bakımından denetimi, II: 790
contrôle de constitutionnalité, review of constitutionality: anayasallık denetimi, II: 697
contrôle de légalité: hukukîlik denetimi, II: 792
contrôle judiciaire de la constitutionnalité des lois, judicial review of constitutionality of laws: kanunların anayasaya uygunluğunun yargısal denetimi, II: 697
contrôle non juridictionnel de constitutionnalité: yargısal olmayan anayasaya uygunluk denetimi, II: 697
convene, convocation: toplantıya çağırma, II: 38, 118
Convention européenne des droits de l'homme, European Convention on Human Rights: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, II: 486, 572, 574
Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales: İnsan Hakları ve Ana Hürriyetlerin Korunmasına Dair Sözleşme, II: 574
Convention on the Law of the Sea: Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi, I: 425
convention: konvansiyon, I: 329
conventions of the constitution: anayasa konvansiyonları, I: 199, 114
conventions: konvansiyon (özel meclis), I: 121
convocation du parlement en session extraordinaire: parlâmentoyu olağanüstü toplantıya çağırma, II: 137
convocation du parlement: parlâmentoyu toplantıya çağırma, II: 136
convocation: çağrı (parlâmentoyu toplantıya çağırılması), II: 136

- cooling-off period*: serinleme süresi, I: 624; II: 270
- co-pouvoir constituant*: eş-kurucu iktidar, I: 249
- co-Prince*: eş-Prens, I: 485
- core of right*: hakkın özü, II: 553
- coronatio*, I: 197
- coronation*: taç giyme töreni, I: 461; II: 50
- corporation sole*: tek başına bir makam, II: 316
- corporations*: meslek örgütleri, I: 650
- corporative federalism*: korporatif federalizm, I: 525
- corruption of law*: kanunun çürümesi, I: 266
- corruption*: çürüme (oyların satın alınması), I: 712
- Council of Economic Advisers*: Ekonomi Danışmanları Konseyi, II: 24
- Council of Europe, Conseil de l'Europe*: Avrupa Konseyi, II: 574
- council of ministers, conseil des ministres, Consiglio dei ministri*: bakanlar kurulu, II: 10, 148, 255, 257
- council of ministers, conseil des ministres*: bakanlar kurulu, I: 590
- Council of State*: Devlet Şurası, II: 190, 205
- Council of the Federation*: federasyon konseyi, I: 502
- council, conseil*: kurul, konsey, I: 591
- countersignature, contreseing, Gegenzeichnung, controfirma*: karşı-imza, II: 206, 238
- countersignature*: karşı-imza, I: 114
- county*: ilçe, kontluk, I: 539
- cour constitutionnelle, tribunal constitutionnel, corte costituzionale, tribunal constitucional, constitutional court, constitutional tribunal*: anayasa mahkemesi, II: 698
- Cour d'Arbitrage de Belgique, Arbitragehof van België*: Belçika Tahkim Mahkemesi, I: 522
- cour d'assises*: ağır ceza mahkemeleri, II: 471
- Cour d'arbitrage*: Tahkim Mahkemesi, II: 755
- Cour de Cassation*: Fransız Temyiz Mahkemesi, I: 93
- Cour de Justice de la République*: Cumhuriyet Adalet Divanı, I: 862
- cour des comptes*: hesap mahkemesi, sayıştay, I: 876
- Cour européenne des droits de l'homme, European Court of Human Rights*: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, II: 580
- Cour pénale internationale*: Uluslararası Ceza Mahkemesi, I: 434
- cours de cassation, juge de cassation, court of appeal, appellate courts*: temyiz mahkemesi, II: 456
- cours de législation*: yasama dersi, I: 80
- court of appeal, appellate courts, cours de cassation, juge de cassation*: temyiz mahkemesi, II: 456
- court of appeal*: istinaf mahkemesi, I: 602
- Court of Impeachment*: İmpeachment mahkemesi, II: 176
- Court of Justice of the European union, Cour de justice de l'Union européenne*: Avrupa Birliği Adalet Divanı, II: 580
- court of last resort*: son derece mahkemesi, II: 456
- court, cour, tribunal*: mahkeme, II: 451
- courts of first instance, premier ressort, juge du premier ressort, juridictions du premier degré*: ilk derece mahkemeleri, II: 455
- coutume abrogative*: ilga edici teamül, I: 202
- coutume constitutionnelle*: anayasal teamül, I: 193
- coutume négative*: negatif teamül, I: 212
- coutume supplétive*: tamamlayıcı teamül, I: 201
- coutume*: teamül, örf ve âdet, I: 193
- coutumes interprétatives*: yorumlayıcı teamüller, I: 201
- coutumes praeter constitutionem: praeter constitutionem* teamüller, I: 201
- créancier*: alacaklı, II: 481
- crime against humanity*: insanlığa karşı suç, II: 89, 91
- crime politique*: siyasi suç, II: 101
- criminal charge, accusation en matière pénale*: cezai sahada serdedilen ispatlar, II: 618

criminal liability, criminal responsibility, responsabilité pénale: cezaî sorumluluk, II: 26, 82, 332, 337

criminal obstruction of justice: adaletle engel olma, II: 27, 28

criminal trial: ceza davası, II: 28

criterium formel: şeklî kriter, I: 819

criterium matériel: maddî kriter, I: 816

criterium organique: organik kriter, I: 819

critical date: kritik tarih, I: 367

Crown servants: Tacın memurları, kamu görevlileri, II: 106

Crown: İngiltere’de Taç, I: 598; II: 47, 342, 650

crucial differences: aslî farklar, I: 566

cumulative: birlikte, I: 594

custom: teamül, II: 778

customary constitution, constitution coutumière: teamülî anayasa, I: 110

cyberdemocracy: siberdemokrasi, I: 661

---D---

Dail Eireann: Birinci Meclis - İrlanda’da, II: 267

de plein droit: bi hakkın, I: 881

death, mort: ölüm, II: 19, 51, 68, 326

débiteur: borçlu, II: 481

débiteurs: temel hak ve hürriyetlerin yükümlülükleri, ödevlileri, borçluları, II: 533

débiteurs: yükümlüler, ödevlileri, borçlular – temel hak ve hürriyetler, II: 532

decentralized type of judicial review: adem-i merkezî tipte anayasa yargısı, II: 740

déchéance: kralın krallıktan düşürülmesi, II: 52

décision d’irrecevabilité, inadmissibility decision: kabul edilemezlik kararı, II: 627, 629, 633

décision définitive, final decision: nihaî karar, II: 603, 638

décision juridictionnelle, judicial decision: yargı kararı, II: 440

decision on the inadmissibility, décision sur la recevabilité: kabul edilebilirlik hakkında karar, II: 585, 629, 633

décision sur la recevabilité, decision on the inadmissibility: kabul edilebilirlik hakkında karar, II: 585, 629, 633

decision, deliberation: karar, anayasa değişikliğinde karar safhası, I: 349

decision: karar - anayasa yargısı, II: 806

décisions: kararlar - mahkeme kararı olarak, II: 437

déclaratif: bildirici, I: 217; II: 123

déclaration de guerre: savaş ilân etme, I: 878

déclaration de l’etat d’urgence: olağanüstü hâl ilân etme, II: 165

Déclaration des droits de l’Homme et du citoyen: Fransız İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirisi, II: 502

declaration of inadmissibility: ilk incelemeden, iptidaen ret kararları - anayasa yargısı, II: 809

declaration of war, déclaration de guerre: savaş ilân etmek, II: 202

déclaration préalable: bildirim, II: 541

Déclaration universelle des droits de l’homme, Universal Declaration of Human Right: İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, II: 486, 575

declaration: ilân - olağanüstü yönetim usûlleri, II: 389

declaration: ilân kararı - olağanüstü yönetim usûlleri, II: 389

déclaratoire: beyan edici, bildirici, 179

décolonization: sömürge ülkelerin bağımsızlığa kavuşması, I: 319, 417

déconcentration ilkesi: adem-i temerküz, I: 480

déconstitutionnalisation par l’effet des révolutions, 321: devrimlerin etkisiyle anayasasızlaştırma, I: 382

decorations: nişanlar, II: 205

découverte: keşif, I: 420

decree having force of law, decree-laws, decret-lois: kanun hükmünde kararname, II: 157, 285, 366

decrees of Government: hükûmet kararları - Portekiz, II: 157

décret de ratification: onay kararnamesi, II: 650

décret, decree: kararname, II: 123, 152, 366, 362, 649

décrets autonomes: özerk kararnameler, II: 367

- décrets délibéré en Conseil des Ministres*: Bakanlar Kurulunda görüşülen kararname-ler - *Fransa'da*, II: 156, 373
- décrets réglementaires, regulative decrees*: düzenleyici kararname, II: 157, 372
- décrets-lois*: kanun hükmünde kararname-ler, I: 202, 886
- deep seabed, area*: derin deniz tabanları, I: 430
- défaut manifeste de fondement, manifestement mal fondée, manifestly ill-founded*: açıkça temelden yoksun olma, II: 619
- defensive rights, droits défensifs*: koruyucu haklar, II: 508
- délégation de l'exercice de la souveraineté*: egemenliğin kullanılmasının devri, I: 665
- délégation de la souveraineté*: egemenliğin devri, I: 665
- délégation expresse*: sarih devir, II: 70
- délégation législative*: teşriî devir, II: 154, 366
- délibération, débat, discussion*: görüşme, müzakere, I: 835
- délibération*: görüşme, müzakere - anayasa yargısı, II: 803
- deliberative body*: karar verici organın, I: 541
- deliberative element*: karar verici unsur, I: 540
- delit, offense*: suç, II: 340
- délits de droit commun*: adî suçlar, II: 83
- délits personnels*: kişisel suçlar, II: 84
- delivery in open court or in camera*: kararın mahkemede aleni veya kapalı duruş-mada tefhim edilmesi, II: 812
- demande d'une nouvelle délibération*: bir defa daha görüşülmesini isteyebilme, I: 839
- demande de réexamen de l'affaire, request for re-examination of the case*: davanın tekrar incelenmesi istemi, II: 634
- démembrement de l'Etat, dismemberment of a state*: bağımsız devlete bölünmesi hali, I: 320
- demise of the Crown*: tacın irtihali, I: 461; II: 51
- démission forcée*: zorlama istifa, II: 82, 252
- démission, resignation*: istifa, II: 19, 67, 327
- démission*: istifa - bakanlar kurulu, II: 272
- democratie absolue*: mutlak demokrasi, I: 639
- démocratie directe, direct democracy*: doğ-rudan demokrasi, I: 446, 655
- démocratie intégrale*: tam demokrasi, I: 656
- démocratie présidentiel, presidential de-mocracy*: başkanlık demokrasisi, I: 570
- démocratie représentative pure*: saf temsili demokrasi, I: 666
- démocratie représentative*, 444, 446: temsili demokrasi, I: 665
- démocratie semi-directe*, 446: yarı-doğrudan demokrasi, I: 679
- demonstrated, specific need for evidence in a pending criminal trial*: görülmekte olan bir ceza davasından kesin ve apaçık bir delil ihtiyacı, II: 39
- demos*: halk, I: 634
- déni de justice*: ihkak-ı haktan imtina, I: 156
- denounce*: feshetme (uluslararası andlaşmalar), II: 645
- départements*: iller, I: 481
- departmental ministers, ministres à port-feuille*: bakanlıklı bakanlar, II: 318
- Department of the Interior*: İçişleri De-partmanı, II: 22
- department*: ABD'de bakanlıklar, I: 576
- department*: departman, II: 21
- dépérissement de l'Etat, withering away of the state*: devletin kendiliğinden kuruyup yok olması: I: 391
- deputy prime minister, vice president of the cabinet*: başbakan yardımcısı, II: 295, 310
- dérogation*: zımni ilga, I: 212
- descendance directe*: direkt füru, I: 458
- designatio*, I: 197
- despotisme*: despotizm, I: zorbalık, 456
- dessaisissement du juge*: hâkimin işten el çekmesi, II: 439
- dessaisissement en faveur de la Grande Chambre, relinquishment of jurisdiction to the Grand Chamber*: büyük daire lehi-ne dosyadan elçekme, II: 635
- désuétude*, 151: metrukiyet, I: 212
- détroits*: boğazlar, I: 425

- devlet: stato*, I: 365
- dévolution automatique de la Couronne*: tacin otomatik intikali, I: 461; II: 51
- devolution of States*: devletlerin intikali, I: 373
- dialectical materialism, matérialisme dialectique*: diyalektik materyalizm, I: 390
- dictatorship, dictature*: diktatörlük, I: 555
- dictature du prolétariat, proletarian dictature*: proletarya diktatörlüğü, I: 391
- dictature du prolétariat*: proletarya diktatörlüğü, I: 391
- dictature, dictatorship*: diktatörlük, I: 555
- dictio*: söylemek, II: 413
- diet, diète*: diyet meclisi, I: 487, II: 297
- diffuse judicial review system*: yaygın yargısal denetim sistemi, II: 740
- digital democracy*: dijital demokrasi, I: 661
- direct democracy, démocratie directe*: doğrudan demokrasi, I: 446, 655
- direct heir, ligne directe*: usul-füru, direkt soy, direkt hat, I: 458
- direct horizontal effect*: doğrudan yatay etki, II: 539
- direct victim, victime directe*: doğrudan mağdur, II: 592
- dirige l'action du gouvernement, directs the actions of the Government*: hükümetin faaliyetini sevk ve idare etmek, II: 313
- disclosures of Cabinet discussions*: bakanlar kurulu görüşmelerinin ifşa edilmesi, II: 265
- discontinuité du droit constitutionnel*: anayasa hukukunun devamsızlığı, I: 75
- discovery, découverte*: keşif, I: 420
- dispensatio*: muafiyet, II: 174
- dispositif*: hüküm fıkraları, II: 437, 449, 806,
- dissenting opinion, opinion dissidente*: karşı oy, muhalefet şerhi, II: 438, 632, 807
- dissociation*: ayrılma, I: 523
- dissolution of parliament*: parlâmentonun feshi, I: 350, 602
- dissolution par décision de l'assemblée elle-même*: meclisin kendini kendi kararıyla feshi, II: 117
- dissolution tactique*: taktik fesih, II: 128
- dissolution, Auflösung*: fesih, I: 371, 594; II: 117, 121, 129
- distribution of legislative powers between two levels of government*: iki devlet düzeyi arasında yasama yetkilerinin paylaşılması, I: 516
- District Courts*: ilk derece bölge mahkemeleri, I: 577
- diversitate legum*: kanun çeşitleri, II: 496
- divided sovereignty*: bölünmüş egemenlik, I: 508
- division de la souveraineté*: egemenlik paylaşımı, I: 508
- division horizontale du pouvoir, horizontal separation of powers*: yatay kuvvetler ayrılığı, I: 515
- division of powers*: yetki bölüşümü, I: 516
- division verticale du pouvoir, vertical separation of powers*: düşey kuvvetler ayrımı, I: 515
- doctrine du droit divin providentiel*: providansiyel ilâhî hukuk doktrini, I: 442
- doctrine du droit divin surnaturel*: tabiat üstü ilahî hukuk doktrini, I: 441
- doctrine of implied repeal*: zımnî ilga doktrini, I: 338
- doctrine of the freedom of states in matters of nationality*: vatandaşlık konusunda devletin serbestliği doktrini, I: 413
- domaine de la loi*: kanun alanı (Fransa'da), I: 630, 822
- domestic and foreign policy*: iç ve dış politika, II: 283
- dominant class, classe dominante*: egemen sınıf, I: 390
- dommage, préjudice*: zarar, II: 633
- double deliberation, double délibération, second deliberation, debate, reading*: iki defa görüşme (anayasa değişikliği tekliflerinin), I: 350
- double responsabilité*: çifte sorumluluk, I: 604
- double vote*: çift oy, I: 707
- Dreielementenlehre, three elements theory*: üç unsur teorisi, I: 360
- Drittwirkung von Grundrechten, third party effect of fundamental rights*: temel hakların üçüncü kişiler üzerindeki etkisi, II: 539

- droit à l'autodétermination, right of self-determination*: self-determinasyon hakkı, kendi kaderini tayin hakkı, I: 416
- droit à l'autodétermination*: kendi kaderini tayin hakkı, I: 416
- droit au respect de la vie privée*: özel hayatının gizliliği, II: 509
- droit constitutionnel et institutions politiques*: anayasa hukuku ve siyasal kurumlar, I: 88
- droit constitutionnel institutionnel*: kurumsal anayasa hukuku, I: 92
- droit d'aînéssé*: ekber evlat sistemi, I: 459, II: 49
- droit d'avertir, right to warn*: uyarma hakkı, II: 115
- droit d'élection*: seçme hakkı, I: 698
- droit d'être consulté, right to be consulted*: danışılma hakkı, II: 115
- droit de battre monnaie*: para basma hakkı, II: 206
- droit de dissolution, right of dissolution*: fesih hakkı, II: 117
- droit de donner son avis*: görüş bildirme, II: 115
- droit de grâce*: af hakkı, II: 75
- droit de message*: mesaj gönderme hakkı, II: 138
- droit de poursuite, right of hot pursuit*: izleme hakkı, sıcak takip hakkı, I: 428
- droit de se réunir de plein droit*: kendiliğinden toplanma hakkı, II: 137
- droit de sécession*: ayrılma hakkı, I: 477, 486, 490
- droit de suffrage*: oy hakkı, I: 698
- droit de votation*: oylama hakkı, I: 698
- droit des peuples à disposer d'eux-mêmes*: halkların kendi kaderini tayin hakkı, I: 416
- droit des peuples à disposer d'eux-mêmes*: milletlerin kendi kaderini bizzat tayin hakkı, I: 416
- droit du pavillon*: bayrak kanunu 428
- droit européen des droits de l'homme, European human rights law*: Avrupa insan hakları hukuku, II: 571
- droit international public, public international law*: uluslararası kamu hukuku, I: 56
- droit légal*: yazılı hukuk, I: 211
- droit politique*: siyasî hukuk, I: 80
- droit public*: kamu hukuku, I: 80
- droit régalien*: devlet yetkisi, II: 421
- droit, right*: hak, I: 713; II: 475
- droits acquis*: kazanılmış haklar, I: 156
- droits constitutionnels*: anayasal haklar, II: 490
- droits de l'homme, human rights*: insan hakları, II: 484
- droits de la première génération, first-generation human rights*: Birinci kuşak haklar, II: 511
- droits de la seconde génération, second-generation human rights*: ikinci kuşak haklar, II: 512
- droits de la troisième génération, third-generation human rights*: üçüncü kuşak haklar, II: 512
- droits défensifs, defensive rights*: koruyucu haklar, II: 508
- droits et libertés fondamentaux*: temel hak ve hürriyetler, II: 488
- droits et libertés individuelles*: bireysel hak ve hürriyetler, II: 491
- droits individuels, individual rights*: kişisel haklar, II: 508
- droits individuels*: bireysel haklar, ferdi haklar, II: 502
- droits normatives*: normatif haklar, II: 515
- droits privés*: özel haklar, II: 478
- droits programmatiques*: program hakları, II: 515
- droits publics*: kamu hakları, II: 478
- droits régalien*: kralî haklar, II: 75
- droits romanists*: Romanist hukuk sistemi, II: 458
- droits-libertés, liberty rights*: hürriyet hakları, II: 508
- droits-prestations*: hizmet hakları, II: 508
- drug trafficking*: uyuşturucu kaçakçılığı, I: 428
- dual citizenship*: çifte vatandaşlık, I: 414
- dual monarchy*: çifte monarşi, I: 484
- dual nationality, dual citizenship*: çifte vatandaşlık, I: 414
- dualisme*: ikililik, II: 9
- dualiste*: ikici, ikili, I: 603, II: 10

dualistic theory, théorie dualiste: düalist teori, II: 669

d'un commun accord avec le Roi: kral ile bir ortak anlaşmayla, II: 143

durante bene placito: hâkimin kralın isteği süresince görevde kalması, II: 467

durée du mandat, term of office: görev süresi, II: 64

durée: süre, I: 197

duty, devoir: ödev, vecibe, II: 481, 482

Duvergerismo: Döverjecilik, I: 88

dynastie, dynasty: hanedan, I: 457

---E---

Eastern Orthodox Christianity: Doğu Ortodoks Hıristiyanlığı, I: 127

Eastern Orthodox Church of Christ: Doğu Ortodoks Hıristiyan Kilisesi, I: 127

eau territoriale, territorial sea: karasuları, I: 425

eau territoriale: karasuları, I: 425

échange de lettre de ratification: onay belgelerinin değişimi, II: 199, 662

École de Bordeaux: Bordeaux Okulu, I: 86

Ecole de Strasbourg: Strasbourg Okulu, I: 86

École de Toulouse: Toulouse Okulu, I: 86

e-democracy: e-demokrasi, I: 661

effective, efficace: etkili, II: 609

effet de la décision dans le temps, temporal effect: zaman bakımından etki, II: 813

effet opératoire: işlemsel etki, I: 153

effets horizontaux, horizontal effect: yatay etki, II: 538

effets verticaux, vertical effect: dikey etki, II: 538

efficacité: etkililik, I: 150

égalité du droit de suffrage: oy hakkını eşitliği, I: 705

égalité souveraine des Etats, sovereign equality of states: devletlerin egemen eşitliği, I: 433

égalité souveraine des Etats: devletlerin eşit egemenliği, I: 433

ekklesia, ἐκκλησία, ecclesia: Eski Yunan'da halk meclisi, I: 656

électeurs primaires: birinci seçmenler, I: 708

électeurs secondaires: ikinci seçmenler, I: 708

élection à deux degrés: iki dereceli seçim, I: 708

election court - İngiltere: seçim mahkemesi, I: 717

election threshold, seuil électoral: seçim barajları, I: 734

élection: seçim, I: 666, 698

elective monarchies: seçimli monarşiler, I: 462

electoral college: seçim koleji, seçim kurulu, II: 19

electoral disputes, contentieux électoral: seçim uyuşmazlıkları, II: 758

électorat-droit: hak-seçmenlik, I: 445, 714

électorat-fonction: görev-seçmenlik, I: 443, 713

electors: ikinci seçmenler - ABD'de, II: 19

electronic democracy: elektronik demokrasi, I: 661

elements of state, éléments de l'Etat: devletin unsurları, I: 403

Emirates: Emirlik, I: 497

empêchement définitif: görevini kesin olarak yapamaması, II: 68, 160

empêchement temporaire, temporary incapacity: görevini geçici olarak yapamaması, II: 70

empêchement temporaire: görevini geçici olarak yerine getirememesi durumu, II: 87

emperor, empereur: imparator, I: 454; II: 48

emplois civils et militaires de l'Etat: sivil ve askerî görevler, II: 149

employees, ABD: sıradan memurlar, II: 35

enacted law: ısdar edilmiş kanun (pozitif kanun), I: 113

end of session, adjournment ABD: toplantı döneminin bitmesi, II: 36

énoncé, proposition, premise: önerme, II: 440

enquête judiciaire: yargısal araştırma, I: 860

enquête législative: teşriî araştırma, I: 860

enquête parlementaire judiciaire: yargısal meclis araştırması, I: 862

enquête parlementaire: Meclis araştırması, I: 859

enquête politique: siyasi araştırma, I: 860

- entities*: bağımsız varlık, I: 497
- entrée en vigueur, entry into force*: yürürlüğe girme, I: 853
- entry into force of decision*: kararın yürürlüğe girme, II: 813
- enumerated powers, compétences énumérées*: sayılmış yetkiler, I: 303, 516
- énumération exhaustive*: tüketici sayma, II: 524
- épuisement des voies de recours internes, exhaustion of domestic remedies*: iç hukuk yollarının tüketilmesi, II: 595
- equal protection clause*: eşit koruma hükmü, II: 728
- equal protection of the laws*: kanunların eşit koruması, I: 335
- equal representation*: eşit temsil, I: 501
- equal suffrage in the Senate*: Senatoda eşit oy hakkı, I: 120
- equal suffrage in the Senate*: senatoda eşit oy hakkı, II: 771
- équité, equity*: nesafet, I: 156; II: 815
- erga omnes*: herkes için, II: 448, 818
- ergo omnes effect*: *erga omnes* etki, II: 820
- espace aérien, air space*: hava sahası, I: 428
- Esprit: De l'esprit des lois*: Kanunların Ruhı, I: 543
- esprit*: ruh, I: 190
- essentialia*: esas nitelik, sıfat-i asliye, I: 189
- Established Church of Denmark*: Danimarka'nın resmen tanınmış kilisesi, I: 126
- establishment of the facts, établissement des faits*: olayların incelenmesi, II: 630
- estado de alarma*: alarm hâli - İspanya, II: 390
- estado de excepción, état d'exception, state of exception, état d'urgence, state of emergency*: olağanüstü hâl, II: 165, 388, 391
- estado de sitio, état de siège, state of siege, martial law*: sıkıyönetim, II: 166, 388, 391
- estat*, I: 365
- estimatio communis*, I: 198
- établissement des faits, establishment of the facts*: olayların incelenmesi, II: 630
- établissement et révision des constitutions*: anayasaların yapılması ve değiştirilmesi, I: 315
- établissements publics*: kamu kurumları, II: 3
- État composé*: bileşik devlet, I: 484
- état d'exception, state of exception, état d'urgence, state of emergency, estado de excepción*: olağanüstü hâl, II: 165, 388, 391
- état d'exception, state of exception, état d'urgence, state of emergency, estado de excepción*: olağanüstü hâl, II: 165, 388, 391
- état d'urgence, state of emergency, estado de excepción, état d'exception, state of exception*: olağanüstü hâl, II: 165, 388, 391
- état de crise*: kriz hâli, II: 165
- état de guerre de plein droit*: bihakkın savaş hali, I: 881; II: 204
- état de nature, status naturae, state of nature*: tabiat hali, I: 393; II: 499
- état de nécessité législative, legislative emergency, Gesetzgebungsnotstand*: teşriî zorunluluk hali, I: 629
- État de nécessité, state of necessity*: zaruret hâli, II: 386, 556
- état de siège, state of siege, martial law, estado de sitio*: sıkıyönetim, II: 166, 388, 391
- État fédéral, federal government*: federal devlet, I: 498, 496, 499
- État fédéré*: federe devlet, I: 498
- Etat régional, regional state*: bölgesel devlet, I: 533
- État unitaire centralisé*: merkezî üniter devlet, I: 483
- État unitaire décentralisé*: adem-i merkezî üniter devlet, I: 483
- État unitaire*: üniter devlet, I: 476
- Etat, state, staat, stato, estado*: devlet, I: 365
- Etat-gendarme*: jandarma devlet, I: 383
- Etat-jenero*: Etats-généraux, I: 671
- eternity clause*: ebedî hüküm, I: 341
- ethnic cleansing*: etnik temizlik, I: 418
- ethnic federalism*: etnik federalizm, I: 525

- ethnic nationalism*: etnik milliyetçilik, I: 418
- European Commission of Human Rights, Commission européenne des Droits de l'Homme*: Avrupa İnsan Hakları Komisyonu, II: 578
- European Convention on Human Rights, Convention européenne des droits de l'homme*: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, II: 486, 572, 574
- European Council, Conseil européen*: Avrupa Konseyi, II: 575
- European Court of Human Rights, Cour européenne des droits de l'homme*: Avrupa İnsan Hakları Divanı, II: 578
- European Court of Human Rights, Cour européenne des droits de l'homme*: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, II: 580
- European human rights law, droit européen des droits de l'homme*: Avrupa insan hakları hukuku, II: 571
- European Parliament, Parlement européen*: Avrupa Parlamentosu, II: 581
- European public order, ordre public européen, common public order of the free democracies of Europe*: Avrupa'da demokratik "ortak bir kamu düzeni", II: 584
- European Union, Union européenne*: Avrupa Birliği, II: 575
- Evangelical Lutheran Church*: Lütherci Evanjelik Kilise, I: 126, 460
- Evangelical Lutheran Religion*: Lütherci Evanjelik Mezhebi, I: 126, 460; II: 321
- evident conflict*: apaçık çatışma, II: 742, 811
- ex nunc effect: ex nunc* (geleceğe yönelik) etki, II: 814
- ex officio member, membre de droit*: bihakkın üye, II: 582
- ex officio*: bihakkın, II: 331, 344; re'sen, II: 582, 805
- ex tunc effect: ex tunc* (geçmişe yönelik) etki, II: 813
- examination of the admissibility, examen de la recevabilité*: kabul edilebilirlik incelemesi, II: 628, 629
- examination of the merits, examen du fond; procedure on the merits, procédure relative au fond*: esas incelemesi, II: 628, 629
- exceptio*: itiraz, def'i, II: 750
- exception de non-épuiement, non-exhaustion plea*: iç hukuk yollarının tüketilmediği itirazı, II: 599
- exclusive economic zone, zone économique exclusive*: münhasır ekonomik bölge, I: 426
- exclusive federal authority*: münhasır federal yetki, I: 518
- exclusive powers, compétences exclusives*: münhasır yetkiler, I: 518
- excommunication*: aforoz, II: 470
- exécuteurs*: icracılar, I: 671
- exécution des lois, execution of statutes, execution of the laws*: kanunların uygulanması, II: 32, 153
- exécution forcée*: cibrî icra, II: 438
- execution of judgments, exécution des arrêts*: hükümlerin devletlerce yerine getirilmesi (infazı), II: 636
- execution*: icra, infaz, yerine getirilme (mahkeme kararının), II: 820
- executive acts, actes exécutives*: yürütme işlemleri, II: 85, 356
- executive agreements*: Başkanın akdettiği uluslararası anlaşmalar (ABD'de), II: 32, 648, 656, 674
- executive branch, organe exécutif*: yürütme organı, I: 511
- executive departments*: yürütme departmanları, bakanlıklar, II: 21
- Executive Office of the President*: Başkanın Yürütme Ofisi, II: 24
- executive orders*: başkanlık kararnameleri (başkanın özerk düzenleyici işlemleri, ABD'de), II: 39, 30, 367, 368
- executive privilege*: yürütme imtiyazı, II: 38
- executive*: yürütme, I: 123
- exécutoire*: icraî, II: 141
- exhaustion of all other legal remedies*: bütün diğer başvuru yollarının tüketilmesi - anayasa yargısı, II: 752, 801
- exhaustion of domestic remedies, épuiement des voies de recours internes*: iç hukuk yollarının tüketilmesi, II: 595

- existence matérielle*: maddî varlık, I: 144, 191, II: 834
- expiration de la durée*: süresinin dolması, II: 67
- exploited class, classe exploitée*: sömürülen sınıf, I: 390
- exploiting class, classe exploiteuse*: sömüreren sınıf, I: 390
- external aspect of sovereignty, souveraineté extérieure*: dış egemenlik, egemenliğin dış görünüşleri, I: 432, 435
- extinction of States*: devletlerin sona ermesi, I: 370
- extinction*: hanedanın tükenmesi, I: 463; II: 49
- extinction*: sona erme, I: 373
- extra-constitutionnel*: anayasa-dışı, I: 163
- extra-juridique, extra-legal*: hukuk-dışı, I: 323
- extraordinary occasions*: olağanüstü durumlar, II: 38
- extra-textuel*: metin-dışı, I: 163
- F---
- facultative referendum, référendum facultative*: ihtiyarî referandum, I: 119
- façade constitutions*: görünüşte anayasalar, I: 135
- fait créateur de droit*: hukuk yaratan olay, I: 210
- faits nouveaux*: yeni olaylar, II: 607
- famille royale, royale family*: kraliyet ailesi, hanedan, I: 457, II: 48
- faute personnelle*: kişisel kusur, II: 342
- Federal Chancellery*: Federal Şansölyelik, II: 295
- federal citizens*: federal vatandaşlar, I: 500
- federal dependency*: federal müstemleke, I: 497
- federal district*: federal mıntuka, I: 497
- federal elective monarchy*: seçimli federal monarşi, I: 463
- federal government*: federal devlet, 496, I: 498, 499
- Federal Law Gazete*: Federal Kanunlar Gazetesi (Avusturya), I: 850
- federal or Land legislation*: federal veya eyalet kanunları, II: 767
- federal structure of the state, structure fédérale de l'Etat*: devletin federal yapısı, I: 340
- federal system, système fédéral*: federal sistem, I: 496
- fédéralisme par association*: birleşme yoluyla federalizm, I: 523
- fédéralisme par dissociation*: ayrılma yoluyla federalizm, I: 523
- fédéralisme personnel*: kişisel federalizm, I: 525
- fédéralisme*: federalizm, I: 496
- federation of states*: bağımsız devletlerin birleşmesi, I: 320
- fiat*: emir, II: 106
- fighting democracy, militant democracy*: militan demokrasi, I: 643
- fin des hostilités*: savaşın sona ermesi, II: 202
- final authentication*: nihaî mevsukiyet, II: 651
- final decision, décision définitive*: nihaî karar, II: 603, 638
- final, définitif*, II, 628, 634
- first letter, première lettre*: ilk mektup - AİHM, II: 605, 623
- first-generation human rights, droits de la première génération*: Birinci kuşak hakları, II: 511
- fishery zone, zone de pêche*: balıkçılık bölgesi, I: 427
- flag law: droit du pavillon*: bayrak yasası, I: 428
- flexible constitution, constitution souple*: yumuşak anayasa, I: 117
- foedus*: sözleşme, birleşme, I: 496
- foetus*: cenin, II: 477
- fonction administrative*: idarî fonksiyon, I: 817
- fonction exécutive*: yürütme fonksiyonu, I: 817; II: 1
- fonction juridictionnelle, judicial function*: yargı fonksiyonu, I: 817; II: 412
- fonction législative*: yasama fonksiyonu, I: 817
- fonction*: görev, işlev, I: 713
- fonctionnaire*: memur, I: 667
- fonctionnaires, civil servants*: memurlar, kamu görevlileri, II: 149, 255

- fonctions juridiques de l'Etat*: devletin hukukî fonksiyonları, I: 815
- fond, merit*: esas, II: 626, 628
- fondamental*: temel, II: 487
- fons honorum*: onur kaynağı, II: 205
- for acts not related to the discharge of his duties*: görevinin ifasıyla ilgisi olmayan fiillerinden dolayı, II: 84
- force exécutoire*: icraî güç, II: 421, 438
- force obligatoire, binding force*: bağlayıcılık gücü, II: 515
- Foreign Affairs Advisory Council*: Dışişleri Danışma Konseyi, II: 652
- foreign travel, voyage extérieur*: yurtdışı gezisi, II: 70
- forfeiture of basic rights*: temel hak ve hürriyetlerinin düşürülmesi, II: 760
- form, forme*: şekil, II: 789
- formal and material compatibility*: şekli ve maddî uygunluk, II: 789
- formal constitution, constitution formelle*: şekli anayasa - Lasalle, I: 136
- formal regularity, review of formal constitutionality*: şekli anayasallık denetimi, II: 790
- formation*: birim, düzen, oluşum (AİHM), II: 468, 582
- formations de juge unique, single-judge formations*: tek hâkimlik birimler, tek yargıç düzeni, II: 581
- forme monarchique de l'Etat, monarchic form of state*: devletin monarşik şekli, I: 340
- forme républicaine de l'Etat, republican form of state*: devletin cumhuriyetçi şekli, I: 340, 509
- formulaire de requête, application form*: başvuru formu, II: 622
- fountain of honour*: onur kaynağı, II: 205
- fountain of justice*: adalet çeşmesi, adaletin kaynağı, II: 174, 470
- fourth-instance applications, affaires de quatrième instance*: dördüncü merci başvuruları, II: 620
- fourth-instance, quatrième instance*: dördüncü merci, II: 620
- fraude à la constitution*: anayasaya karşı hile, I: 188
- freedom of the high sea, liberté de la haute mer*: açık denizin serbestliği, I: 427
- freedom, liberty, liberté*: hürriyet, özgürlük, II: 474
- Freiheitliche Deutsche Arbeiterpartei [FAP: Özgür Alman İşçileri Partisi]*, II: 756
- friendly settlement, règlement amiable*: dostane çözüm, II: 630
- fructus*: yararlanma, II: 477
- fundamental organs of the state*: devletin temel organları, I: 123
- funzionari dello Stato*: devlet memurları, II: 150
- further evidence, preuves supplémentaires*: ek deliller, II: 630
- G---
- garde des seaux*: adalet bakanı (Fransa), II: 317
- geçici hâkimler, juges occasionnels, layman, lay judges, lay members of the court*, II, meslekten olmayan hâkimler: 462
- Gegenzeichnung, controfirma, countersignature, contreseing*: karşı-imza, II: 206, 238
- general administrative orders*: genel idarî emirler, II: 153
- general measures, mesures générales*: genel tedbirler, II: 637
- general policy guidelines*: genel siyasetin ana hatları, II: 312
- general policy of the country*: ülkenin genel siyaseti, II: 282
- general policy of the Government, general government policy, politique générale du gouvernement, politica generale del Governo*: hükûmetin genel siyaseti, II: 287, 290, 313
- general policy, politique générale*: genel siyaseti, II: 261, 283
- general power, compétence de droit commun*: genel yetki, I: 304, 516; II: 706, 753
- general principles of international law*: uluslararası hukukun genel ilkeleri, II: 778
- general provisions*: genel hükümler, I: 123, 125

- general regulatory decrees*: genel düzenleyici kararnameleler, II: 154
- general rule, règle générale, generalis regula*: genel kural, I: 269
- general theory of constitutional law, théorie générale de droit constitutionnel*: anayasa hukukunun genel teorisi, I: 44
- generalia verba*: genel kelime, I: 274
- generalis regula, general rule, règle générale*: genel kural, I: 269
- generally accepted international norms*: genel kabul görmüş uluslararası kurallar, II: 782
- generally binding regulations*: genel bağlayıcı düzenlemeler, II: 155
- generally recognized rules of international law, generally accepted international norms*: genel kabul görmüş uluslararası hukuk ilkeleri, II: 782
- generally recognized rules of international law*: uluslararası hukukun genel kabul görmüş kuralları, II: 782
- gens*: geniş aile, I: sülaleler, 385
- Gesamtänderung, total revision*: anayasanın tümünden değiştirilmesi, total değişiklik, total anayasa değişikliği II: 691, 770
- good behavior*: iyi hâl, II: 730
- gouvernement de brasserie*: birahane hükûmeti, I: 609
- gouvernement direct*: doğrudan hükûmet, I: 655
- gouvernement parlementaire, parliamentary government*: parlamenter hükûmet, I: 588
- gouvernement présidentiel, presidential government*: başkanlık hükûmeti, I: 570, 580
- gouvernement représentatif*: temsilî hükûmet, I: 665
- gouvernement semi-direct*: yarı-doğrudan hükûmet, I: 679
- gouvernement, government*: hükûmet, I: 63: 590
- gouvernement, government*: hükûmet, I: 255, 257, 265, 317
- gouverner*: hükûmet etmek, I: 64; II: 283
- government, gouvernement, governo*: hükûmet, I: 255, 257, 265, 317
- government, gouvernement*: hükûmet, I: 63, 590
- Government*: Hükûmet - İngiltere, II: 317
- governments-in-exile*: sürgündeki hükûmetler, I: 369
- governor general*: genel vali, I: 485, 511; II: 55, 62
- governor*: vali, I: 511
- grâce, pardon, mercy*: af, gras, I: 883; II: 31, 169, 171
- Grand Chamber of seventeen judges, Grande Chambre de dix-sept juges*: onyedî hâkimlik büyük daire, II: 581
- Grand Chamber*: Büyük Daire, II: 586
- grand duc, grand duke*: büyük duk, I: 454; II: 48
- grand jury*: büyük jüri, II: 385
- grandes options*: büyük tercihler, II: 72
- grands pouvoirs publics*: büyük kamu iktidarları, I: 64
- Great and Model Parliament*: Model Parlâmento, I: 747
- grève des ministres*: bakanlar kurulunun grevi, II: 82, 252
- grounds, moyens*: anayasaya aykırılık sebepleri, II: 805
- group of individuals, groupe de particuliers*: kişi grupları, II: 589
- Grundnorm*: temel norm, I: 151
- Grundrechte*: temel haklar, II: 489
- guerre d'indépendance, war of independence*: bağımsızlık savaşı, I: 319
- guilty*: suçlu, II: 471
- H---
- haut cour, high court*: yüce divan, II: 100, 698
- Haute Cour de la Justice*: Yüksek Adalet Divanı, II: 96
- haute mer, high sea*: açık deniz, I: 427
- haute trahison, alta tredimento, Hocverrat, high treason*: vatana ihanet, yüksek ihanet, I: 473; II: 89, 91, 99, 105, 757
- head of state, chef d'Etat, president of the state*: devlet başkanı, I: 454, 589; II: 9, 45, 55, 48, 255
- heads of departments*: departman başları, II: 33
- hearing, meeting*: mahkemenin toplanması, II: 802

- hearing in plenum*: davanın tek kurul (genel kurul) tarafından görülmesi (Anayasa mahkemeleri), II: 739, 803
- hearing, audience*: duruşma, II: 434, 631
- héréditaire*: irsî, I: 451
- hereditary monarchy, monarchie héréditaire*: irsî monarşiler, I: 457
- hereditary, héréditaire*: irsî, II: 48
- hérédité, heredity*: veraset, I: 593; II: 10
- hierarchy of authorities*: makamlar hiyerarşisi, II: 670
- hierarchy of norms*: normlar hiyerarşisi, II: 670
- High Court of Australia*: Avustralya Yüksek Mahkemesi, I: 522
- High Court of Justice*, I: 602
- high court, haut cour*: yüce divan, II: 100, 698
- high crimes and misdemeanors*: ağır cürüm ve kabahatler, II: 28
- high sea, haute mer*: açık deniz, I: 427
- high treason, haute trahison, alta tredimento, Hocverrat*: vatana ihanet, yüksek ihanet, I: 473; II: 89, 91, 99, 105, 757
- higher phase of communism, phase supérieure du communisme*: komünizmin üst aşaması, I: 391
- highest juridical force*: en yüksek hukukî güç, II: 699
- historical materialism, matérialisme historique*: tarihsel materyalizm, I: 390
- Hocverrat, high treason, haute trahison, alta tredimento*: vatana ihanet, yüksek ihanet, II: 89, 91, 99, 105, 757
- homme total*: tam insan, II: 504
- homme, human*: insan, II: 484
- homogénéité du cabinet*: kabinenin homojenliği, I: 592; II: 262
- honorary privileges*: onursal imtiyazlar, II: 205
- honors*: onursal payeler, II: 205, 210
- horizontal effect, effets horizontaux*: yatay etki, II: 538
- horizontal separation of powers, division horizontale du pouvoir*: yatay kuvvetler ayrılığı, I: 515
- hot pursuit, droit de poursuite*: (sıcak) takip hakkı, I: 428
- House of Commons*: Avam Kamarası, I: 598, 748
- House of Lords*: Lordlar Kamarası, I: 603, 598, 748
- House of Representatives*: Temsilciler Meclisi (ABD), I: 575
- huis clos*: kapalı duruşma, gizli duruşma, II: 434
- Human Rights Committee*: İnsan Hakları Komitesi, II: 569
- human rights, droits de l'homme*: insan hakları, II: 484
- human, homme*: insan, II: 484
- humanitarian intervention, ingérence humanitaire*: insanî müdahale, I: 434
- Hume's law*: Hume kanunu, II: 386
- Husband of Queen Regnant*: Hüküm Süren Kraliçenin Kocası, I: 454
- husband of queen regnant*: hüküm süren kraliçenin kocası, II: 48; II: 40, 368
- I---
- identifiability*: önceden bilinebilirlik, teşhis edilebilirlik, I: 582, 618
- identité des faits*: olayların aynı olması - davalarda, II: 607
- identité des griefs*: başvuruların konularının aynı olması, II: 607
- identité des requérants*: başvuruçuların aynı olması, II: 606
- illimité, unlimited*: sınırsız, I: 436, 324
- illness, maladie*: hastalık, II: 70
- illustrative enumeration*: tadadi sayma, örneklendirici sayma, I: 284
- immanent, inhérent*: içkin, I: 160; II: 545
- immunity from criminal proceedings*: ceza davalarından bağıışıklık, II: 85
- impeachment*: suçlandırma - İngiltere' de, II: 333
- impeachment*: suçlandırma, I: 578; II: 25, 26
- impératif*: emredici, I: 670
- imperio*, I: 364
- imperium, hükümranlık*: I: 364; II: 421
- implied powers theory*: zimni yetkiler teorisi, I: 517
- impoundment of funds*: kredileri harcama yetkisi - ABD, II: 41
- in favorem libertatis*: hürriyet lehine, I: 302; II: 506

- in glabo*: bütün, I: 675
in solidum: birlikte, II: 263
inability to discharge the powers and duties of the said Office: makamın yetki ve görevlerini yerine getirmede yetersizlik, II: 20
inadmissibility decision, décision d'irrecevabilité: kabul edilemezlik kararı, II: 627, 629, 633
inadmissible, irrecevable: kabul edilemez, II: 610, 627
inaliénabilité de la souveraineté: egemenliğin devredilmezliği, I: 436, 660
incapacité: ehliyetsizlik, fiil ehliyetini yitirme, I: 700; II: 52
incident, preliminary question: önsorun, II: 751
incompatibilities; incompatibilités: bağdaşmazlıklar, II: 66, 113, 612
incompatibility ratione loci, incompatibilité ratione loci: yer bakımından bağdaşmazlık, II: 614
incompatibility ratione materiae, incompatibilité ratione materiae: konu bakımından bağdaşmazlık, II: 616
incompatibility ratione personae, incompatibilité ratione personae: kişi bakımından bağdaşmazlık, II: 612
incompatibility ratione temporis, incompatibilité ratione temporis: zaman bakımından bağdaşmazlık, II: 615
indépendance de l'électeur: seçmenin bağımsızlığı, I: 715
indépendante: bağımsız, II: 608; I: 432
independent regulatory agency, ABD: bağımsız düzenleyici ajans, II: 34
indignité: liyakatsizlik, I: 701
indirect horizontal effect: dolaylı yatay etki, II: 539
indirect victim, victime indirecte: dolaylı mağdur, II: 593
individu: birey, fert, II: 500
individual applications, requêtes individuelles: bireysel başvuru - AİHM, II: 584
individual measures, mesures individuelles: bireysel tedbirleri, II: 636
individual opinions: kişisel kararlar, bireysel kararlar, II: 438, 807
individual responsibility, responsabilité individuelle: bireysel sorumluluk, II: 287, 336
individual rights, droits individuels: kişisel haklar, II: 508
individualism, individualist theory: ferdiyetçi doktrin, bireycilik, ferdiyetçilik, II: 500
individuality of human rights: insan haklarının bireyselliği, II: 485
indivisibilité de la nation: milletin bölünmezliği, I: 477
indivisibilité de la souveraineté: egemenliğin bölünmezliği, I: 436, 478
indivisibilité du peuple: halkın bölünmezliği, I: 477
indivisibilité du territoire: ülkenin bölünmezliği, I: 477
inexistence matérielle: maddî yokluk, II: 835
inferior officers: alt görevliler, II: 33
information of the state of the Union: Birliğin durumu hakkında bilgi, II: 38
infrastructure: alt yapı, I: 390
ingérence humanitaire: insani müdahale, I: 434
inhérent, immanent: içkin, II: 545
initiale, originaire: aslı, ilksel, I: 667
initiative formulée: tasarılı teşebbüs, I: 685
initiative non-formulée: tasarısız teşebbüs, I: 685
initiative populaire: halk teşebbüsü, 685, I: 446, 834
initiative: öneri, I: 834
injustice flagrante: aşikâr bir adaletsizlik, I: 155
inner cabinet: iç kabine, II: 23
inopposabilité: ileri sürülemezlik, I: 178; II: 780
inquest: soruşturma, II: 471
inscription sur les listes électorales: seçmen listesine yazılı olmak, I: 700
institutions politiques: siyasal kurumlar, I: 54, 88
Instrument of Government: İsveç Devlet Temel Kanununun, II: 742
instrumentum: hamil, taşıyıcı, I: 144, 205
intangibilité: dokunulmazlık (siyasi rejimin), I: 188

- intégrité du territoire*: ülkenin bütünlüğü, I: 430, 477
- intentional violation of the Constitution, vorsätzlicher Verletzung des Grundgesetzes*: anayasayı kasten ihlâl, II: 90, 104
- intentionalism*: niyetsevcilik, I: 232
- intentions of Constitution's framers*: anayasa koyucunun niyetleri, I: 232
- inter eadem personas, eadem quaestio*: aynı kişiler arasında aynı sorun: II: 447
- inter partes effect*: *inter partes* etki, II: 741, 818
- inter partes*: taraflar arasında, II: 448, 820
- interdiction du mandat impératif*: emredici vekâlet yasağı, I: 676
- interdictions des parties politiques, banning of political parties*: siyasî partilerin yasaklanması, II: 755
- interest group corporatism*: çıkar gruplarının korporatizmi, I: 650
- interest group pluralism*: çıkar gruplarının çoğulculuğu, I: 647
- interest theory*: menfaat teorisi, II: 476
- interest, intérêt*: menfaat, çıkar, II: 477
- interim government*: vekil hükûmet, II: 280
- interim president, président intérimaire, acting president*: vekil cumhurbaşkanı, II: 72
- intérim, interim, substitute, representation*: vekâlet, II: 70
- intermédiaire*: ortalama, mutasavvit, II: 838
- internal aspect of sovereignty*: egemenliğin iç görünümü, I: 435
- internal changes of sovereignty*: egemenlikteki iç değişimler, I: 380
- internal waters*: içsular, I: 425
- International Court of Justice, Cour internationale de justice*: Uluslararası Adalet Divanı, II: 580
- International Criminal Court, Cour pénale internationale*: Uluslararası Ceza Mahkemesi, I: 434
- international law, droit international*: uluslararası hukuk, I: 56
- international legal personality*: uluslararası hukukî kişilik, I: 373
- international treaties, traités internationales, international instruments, trattati internazionali*: uluslararası andlaşmalar, II: 641, 669, 652,
- internationally supervised district*: uluslararası gözetimde mıntika, I: 497
- internet democracy*: internet demokrasisi, I: 661
- interpellation*: gensoru, istizah, I: 866; II: 275
- interprétation doctrinale, scholarly writings, academic writings*: bilimsel yorum, ilmî tefsir, doktrin yorumu, I: 229
- interprétation évolutive à la lumière des conditions de vie d'aujourd'hui*: günümüz yaşam koşulları ışığında geliştirici bir yorum, II: 591
- interprétation grammaticale*: dilbilgisel yorum, I: 230
- interprétation historique*: tarihî yorum, I: 232
- interprétation judiciaire*: yargısal yorum, kazaî tefsir, I: 228
- interprétation législative*: teşriî tefsir, yasa yorumu, I: 227
- interprétation littérale*: deyimsel yorum, I: 230
- interprétation logique*: mantıkî yorum, I: 234
- interprétation scientifique, scholarly writings, academic writings*: bilimsel yorum, ilmî tefsir, doktrin yorumu, I: 229
- interprétation stricte, strict interpretation, narrow reading*: dar yorum, II: 27, 706, 753, 766
- interprétation systématique, structural interpretation, systematic reasoning*: sistematik yorum, I: 233
- interpretation téléologique, teleological interpretation*: teleolojik yorum, I: 234
- interregnum*: fetret, I: 460
- interregnum*: fetret, II: 50
- inter-state application, requêtes inter-étatiques*: devletlerarası başvuru, II: 583
- inter-state cases, affaires inter-étatiques*: devletlerarası davalar, II: 583
- interventionniste*: müdahaleci, I: 384
- intime conviction*: vicdanî delil, kendi vicdanı(na göre karar verme), II: 424, 427, 428

- intra constitutionem*: anayasa içi, anayasa-ya uygun, I: 823
- intra legem*: kanun içi, kanuna uygun, II: 367
- invalidation*: geçersizleştirme, II: 808
- invalidité*: geçersizlik, I: 215
- inviolabilité du domicile*: konut dokunulmazlığı, II: 509
- inviolabilité parlementaire, parliamentary inviolability*: milletvekili dokunulmazlığı, yasama dokunulmazlığı, parlamenter dokunulmazlık: , II: 758
- inviolabilité*: dokunulmazlık (krallar), II: 83
- involuntary dissolution*: zorunlu fesih, I: 372
- irrecevable, inadmissible*: kabul edilemez, II: 610, 627
- irredentism*: irredantizm, I: 418
- irrégularité extrêmement grave*: çok ağır bir sakatlık, II: 832
- irremediable effects*: telafisi imkânsız sonuçlar, II: 842
- island*: ada, I: 422
- isoloir*: kapalı oy verme yeri, I: 712
- item veto*: kısmî veto, II: 37
- iudex, iudicium, judge, juge*: hâkim, II: 413, 452, 460
- ius dispensandi*: muafiyet verme hakkı, I: 750
- ius dispensandi*: muafiyet verme hakkı, II: 174
- ius sanguinis*: kan esası, I: 413
- ius soli*: toprak esası (vatandaşlığı kazanmada), I: 413
- ius soli*: toprak esası, I: 413
- J---
- joint procedure -AİHM*: birlikte inceleme usulü, II: 626
- journal officiel*: resmî gazete, I: 850; II: 141
- judge, juge*: hâkim, II: 413, 452, 460
- judge-made constitution*: yargıç yapısı anayasa, I: 113
- judge-made law*: yargıç yapısı hukuk, I: 241
- Judges' Election Committee*: Hâkim Seçim Komitesi, II: 182
- judges of the Supreme Court*: Yüksek Mahkeme hâkimleri, II: 33
- judgment by peers*: eşleri tarafından yargılama, II: 471
- judgment finding a violation, arrêt de violation*: ihlal hükmü, II: 633
- judgment finding no violation, arrêt de non-violation*: ihlâlin olmadığı hükmü, II: 632
- judgment on a friendly settlement, arrêt rendu sur un règlement amiable*: dostane çözüm üzerine hüküm, II: 634
- judgment on just satisfaction, arrêt sur la satisfaction équitable*: adil tazmin hakkında hüküm, II: 634
- judgment on the admissibility and merit, arrêt sur la recevabilité et le fond*: kabul edilebilirlik ve esas hakkında hüküm, II: 629
- judgment striking the case out, arrêt rayant l'affaire du rôle*: davanın kayıttan düşürülmesi hükmü, II: 634
- judgment, arrêt*: hüküm - AİHM, II: 632, 634, 635
- judgment, sentence, sentenze, sentencias*: hüküm, II: 437, 806
- judgments on the merits, arrêts sur le fond*: esas hakkında hükümler, II: 633
- judicature, organe juridictionnel, jurisdiction, judiciary*: yargı organı, II: 411, 449
- judicial decision, décision juridictionnelle*: yargı kararı, II: 440
- judicial function, fonction juridictionnelle*: yargı fonksiyonu, II: 412
- judicial power*: yargı kuvveti, I: 541
- judicial review of constitutionality of laws, contrôle judiciaire de la constitutionnalité des lois*: kanunların anayasaya uygunluğunun yargısal denetimi, II: 697
- judicial review*: yargısal denetim, II: 697
- judicial, judiciaire*: yargısal, II: 608
- judiciary, judicature, organe juridictionnel, jurisdiction*: yargı organı, II: 411, 449
- judiciary*: yargı, I: 123
- juge d'appel*: istinaf mahkemesi, II: 456
- juge de cassation, court of appeal, appellate courts, cours de cassation*: temyiz mahkemesi, II: 456

juge du premier ressort, juridictions du premier degré, courts of first instance, premier ressort: ilk derece mahkemeleri, II: 455

juge unique, single-judge: tek hâkim, II: 627

jugements de fait: olgusal yargılar, I: 138
jugements de valeur: değer yargıları, I: 138

jugement définitif: kesin hüküm, hüküm-i kat'î: *jugement définitif*, II, 443, 444

juges consulaires: ticaret mahkemesi hâkimi, II: 463

juges de carrière, professional judges, juges de metier: meslekten hâkimler, II: 462

juges de metier, juges de carrière, professional judges: meslekten hâkimler, II: 462

junior ministers: parlamento müsteşarları - İngiltere'de, II: 345, 351

juridicité: hukukîlik, I: 147

jurisdiction à juge unique: tek hâkimli mahkeme, II: 459

jurisdiction collégial: kurul halinde mahkeme, kolejyal yargı organı, II: 459

jurisdiction spécialisée: özel mahkeme sistemi, II: 743

juridictions du fond: esas mahkemeleri, II: 455

juridictions du premier degré, courts of first instance, premier ressort, juge du premier ressort: ilk derece mahkemeleri, II: 455

juridictions du second degré: ikinci derece mahkemeler, II: 456

jurisdiction: hukuku söylemek, II: 413, 421

jurisdiction, judiciary, judicature, organe juridictionnel: yargı organı, II: 411, 449

jurisprudential: jürisprüdansiyel, I: içtihadî, 91

jurors, jurés: jüri üyeleri, II: 470

jury: jüri, II: 470

jusnaturaliste: tabîî hukukçu, I: 173, 189

just satisfaction, satisfaction équitable:

adil, tatmin, hakkaniyete uygun bir surette zarar gören tarafın tatmini, II: 630, 632
justice déléguée: devredilmiş adalet, II: 421
justice retenue: tutulmuş adalet, II: 421

justices of the peace: sulh hakimleri, II: 182

Kansler democratie: Şansölyenin demokrasisi, II: 312

Kansler: Şansölye, II: 292

---K---

king, roi: kral, I: 454, 589; II: 47, 48

King's Commissioners: Kralın Görevlileri, II: 150

Kommunistische Partei Deutschland

[KPD: Alman Komünist Partisi], II: 756
kompetenzkompetenz: yetki yetkisi, I: 438

konstruktives Misstrauensvotum, constructive vote of no confidence, motion de censure constructive: yapıcı güvensizlik oyu, I: 626

---L---

lack of evidence; griefs non étayés, absence de preuve, unsubstantiated complaints: delillendirilmemiş başvurular, II: 621

land territory, territoire terrestre: kara ülkesi, I: 422

land: kara, I: 364

Landamman, I: 658

Länder: memleket (Almanya'da eyalet, federe devlet), I: 497, 499, 502

Landerkammer: eyalet meclisi, I: 504

Landeshauptmann: eyalet valisi, I: 512

Landesregierung: eyalet hükümeti, I: 512

Ländesverfassungsgerichte veya Staatsgerichtshöfe: eyalet anayasa mahkemesi, I: 512

landlocked states: karayla çevrili devletler, I: 428

landsgemeinde: halk meclisi, eyalet meclisi, I: 657

Landtag Eyalet Diyeti, I: 510

langue officielle: resmi dil, I: 477

last-minute justices: son dakika hakimleri, II: 718

law amending the constitution, loi modifiant la constitution: anayasayı değiştiren kanun, II: 767

Law Lords: Yargıç Lordlar, I: 603

laws, lois: kanunlar, II: 765

Lega Nord: Kuzey Ligi (İtalya'da), I: 535

legal certainty: hukukî belirlilik, II: 815

legal maxims: hukukî özdeyişler, I: 259

- legal norm, norme juridique*: hukuk kuralı, I: 104
- legal persons, personnes morales*: tüzel kişiler, II: 477, 530
- legal vacuum, vide juridique*: hukuk boşluğu, 317, I: 322, 323
- législateur*: kanun koyucu, I: 744
- legislation*: yasama, İngiltere’de yasama organının koyduğu kurallar, I: 113, 199
- legislative branche*: yasama organı, I: 510
- legislative history*: teşriî tarih, I: 232
- legislative nature*: teşriî nitelik, II: 649
- legislature, legislative branche, organe législatif*: yasama organı, I: 510, 744
- legislature*: yasama (organı), 123, I: 510, 744
- Les six livres de la République*: Cumhuriyetin Altı Kitabı, I: 432
- letrados, assistants, auditors, researchers*, vs: üyelere yardımcı olan hukukçular, asistanlar, II: 802
- letters patent*: açık mektup (İngiltere’de krali onay işleminin bir belgesi), I: 206
- lettre de créance*: güven mektubu, itimatname, II: 193
- lettre de démission*: istifa mektubu, II: 81
- lettre de pleins pouvoirs*: tam yetki belgesi, II: 642
- Leviathan*: dev, ejderha, I: Hobbes’un kitabı, 394
- lex aeterna*: ebedî kanun, II: 496
- lex divina*: ilahî kanun, II: 496
- lex generalis*: genel hüküm, I: 310
- lex generalis*: genel hüküm, II: 526
- lex humana*: beşerî kanun, II: 496
- lex imperfecta*: eksik kanun (eksik hukuk, müeyyidesiz kanunlar), I: 93, 234
- lex naturalis*: tabiî kanun, II: 496
- lex specialis*: özel hüküm, I: 310; II: 526
- liability of the Crown in tort*: Tacın haksız fiilden doğan sorumluluğu, II: 106
- libération*: özgürleştirme, II: 504
- liberté d’aller et de venir*: seyahat hürriyeti, II: 509
- liberté de la haute mer, freedom of the high sea*: açık denizin serbestliği, I: 427
- liberté réelle*: gerçek özgürlük, II: 504
- liberté*: özgürlük, II: 504
- libertés collectives*, 509: kolektif hürriyetler, II: 510
- libertés de l’esprit*: düşünce hürriyetleri, II: 509
- libertés individuelles*: bireysel hürriyetler, II: 510
- libertés innommés*: isimsiz hürriyetler, II: 523
- libertés intellectuelles*: entelektüel hürriyetler, II: 509
- libertés phsiques*: fizik hürriyetler, II: 509
- libertés publiques*: kamu hürriyetleri, II: 487
- libertés-normes*: norm-hürriyetler, II: 515
- libertés-programmes*: program-hürriyetler, II: 515
- liberty rights, droits-libertés*: hürriyet hakları, II: 508
- liberty, liberté, freedom*: hürriyet, özgürlük, II: 474
- libre administration des collectivités locales*: mahallî idarelerin serbest idaresi, II: 376
- lieutenant-governor*: vekil-vali, I: 511
- ligne collaterale*: civar, yan soy, I: 459
- ligne de base*, I: 425
- ligne directe, direct heir*: usul-fürü, direkt soy, direkt hat, I: 458
- ligne indirecte*: endirekt hat, I: 458; II: 49
- limitation des droits fondamentaux, restriction of basic rights*: temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması, II: 548
- limitation, restriction*: sınırlama, II: 546
- limitative enumeration*: sınırlandırarak sayma, I: 281
- limited monarchy*: sınırlı monarşi, I: 125
- limites aux limites, Schranken-Schranken, limits to limits*: sınırlandırmanın sınırları, II: 548
- limites matérielles, substantial limitations*: maddî sınırlar, I: 340
- limites temporelles*: zamansal sınırlar (anayasa değişikliğinde), I: 345
- limits to limits, limites aux limites, Schranken-Schranken*: sınırlandırmanın sınırları, II: 548
- linguistic communities*: dilsel topluluk, I: 497
- liste bloquée*: bloke liste, I: 733

liste civile, civil list: sivil liste, II: 53

liste exhaustive: tüketici liste, II: 505

liste fermée, catalogue fermé: kapalı liste, II: 524

liste ouverte: açık liste, II: 524

litige: uyuşmazlık, ihtilaf, II: 415

living constitution: yaşayan anayasa, I: 233

local administrations, collectivités territoriales: mahallî idareler, yerel yönetimler, I: 481

loi constitutionnelle, constitutional act: anayasal kanun, II: 766

loi d'habilitation: yetki kanunu, II: 370

loi modifiant la constitution, law amending the constitution: anayasayı değiştiren kanun, II: 767

loi ordinaire: adî kanun, II: 767

loi salique, salic law: salık kanunu, I: 459

loi salique: salık kanunu, II: 49

loi: kanun, I: 829, 834; II: 766

lois constitutionnelles: anayasal kanunlar, I: 28

lois organiques: organik kanunlar, II: 778

lois, laws: kanunlar, II: 765

Long Parliament: Uzun Parlâmento, I: 750

Lord Chancellor: İngiltere'de Adalet Bakanına benzeyen kişi, I: 544, 603

lose of sovereignty: egemenliğin kaybı, I: 371

loss of membership, déchéance du mandat parlementaire, removal from parliamentary office: parlâmento üyeliğinin düşürülmesi, II: 758

lower house, chambre basse: alt meclis, I: 756

lowest phase of communism, phase inférieure du communisme: komünizmin alt aşaması, I: 391

---M---

magistrates: memurlar, I: 541

magistrats du parquet: savcılar, II: 184, 468

magistrats du siège: hakimler - Fransa'da, II: 468

Magistrats' Courts: İngiltere'de bir tür mahkeme, I: 602

Magna Carta Libertatum: Büyük Hürriyet Fermanı (1215), I: 327, 539

Magnum Concilium: Büyük Kurul, Büyük Şura, I: 539, 598, 601, 746, 747

maison civile: cumhurbaşkanlığı sivil teşkilatı, II: 73

maison militaire: cumhurbaşkanlığı askerî teşkilatı, II: 73

maison: cumhurbaşkanlığı teşkilatı, II: 73

major importance: büyük bir önem, II: 649, 652, 659

majoritarian model of democracy: çoğunlukçu demokrasi modeli, I: 645: 646

majorité absolue, absolute majority: salt çoğunluk, II: 59, 804

majorité absolue: mutlak çoğunluk, I: 724

majorité civile: medenî rüşt, I: 699

majorité électorale: seçim rüştü, I: 699

majorité politique: siyasî rüşt, I: 700

majorité qualifiée, qualified majority: nitelikli çoğunluk, II: 59, 804

majorité relative: nispi çoğunluk, I: 722

majorité simple: basit çoğunluk, I: 722

majority of three thirds: dörtte üç çoğunluk, I: 351

majority of two thirds: üçte iki çoğunluk, I: 351

majority vote: oy çokluğu, II: 632

make peace, conclure la paix: barış yapmak, II: 202

maladie, illness: hastalık, II: 70

male primogeniture: erkek primogenitur, I: 458

mandant: müvekkil, I: 669

mandat collectif: kolektif vekâlet, I: 675

mandat général: genel vekâlet, I: 676

mandat impératif: emredici vekâlet, I: 444, 446

mandat: vekâlet, I: 669

mandataire: vekil, I: 669

mandatory referendum, référendum obligatoire: mecburî halkoylaması, I: 354

manière de citer les arrêts et décisions de la Cour, mode of citation: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi karar ve hükümlerine atf usulü, II: 585

manifestly ill-founded, manifestement mal fondée, défaut manifeste de fondement:

açıkça temelden yoksun olma, II: 619

manufactured majorities: yapay çoğunluklar, I: 647

- mare clausum*: kapalı deniz, I: 427
- mariages posthumes*: ölüm sonrası evlilikler, II: 75, 206
- martial law, estado de sitio, état de siège, state of siege*: sıkıyönetim, II: 166, 388, 391
- matérialisme dialectique, dialectical materialism*: diyalektik materyalizm, I: 390
- matérialisme historique, historical materialism*: tarihsel materyalizm, I: 390
- matrilinear system of succession, système matrilineaire*: ana soyundan intikal sistemi, I: 459
- matters of special importance*: özel önemdeki konularda, II: 653
- maxims of interpretation, canons of interpretation*: yorum ilkeleri, I: 258
- mayors*: belediye başkanları, II: 150
- meaning of an act of will*: irade işleminin anlamı, II: 670
- meeting, hearing*: mahkemenin toplanması, II: 802
- membre de droit, ex officio member*: bihakkin üye, II: 582
- mercy, grâce, pardon*: af, II: 31, 169
- merger, unification, reunification*: birleşme, I: 372
- merit system*: liyakat sistemi, II: 35
- merit, fond*: esas, II: 626, 628
- meslekten olmayan hâkimler, juges occasionnels, layman, lay judges, lay members of the court*, II: 462
- message à la nation*: ulusa mesaj, II: 139
- message*: mesaj,, II: 138
- messages to the People*: halka mesaj, II: 139
- messaggio motivato*: gerekçeli mesaj, I: 841
- mesures individuelles, individual measures*: bireysel tedbirleri, II: 636
- mesures*: tedbirler, 367, II: 369
- métajuridique*: hukuk-ötesi, I: 191
- metek*: yabancı (Atina'da), II: 493
- méthode de la plus forte moyenne*: en kuvvetli ortalama usûlü, I: 729
- méthode des plus fortes restes*: en büyük artık usûlü, I: 728
- methods of interpretation*: yorum yöntemleri, I: 230
- micro-states*: mikro-devletler, I: 404
- middle ages, medieval period*: orta çağ, II: 494
- midnight appointees*: gece yarısı atananlar, II: 718
- midnight justices*: gece yarısı hakimleri, II: 718
- militant democracy, fighting democracy*: militan demokrasi, I: 643
- military power*: askerî yetkiler, II: 30, 159
- minimum-wage*: asgari ücret, II: 817
- minister of state*: devlet bakanı, II: 350
- minister, ministre*: bakan, I: 590
- minister, ministre*: bakan, II: 316, 318, 349
- ministère, ministry*: bakanlık, II: 316
- Ministerpräsident*: bakan-başkan, I: 512
- ministers, ministres*: bakanlar, I: 590
- ministers, ministres*: bakanlar, II: 10, 255, 257
- ministre sans portefeuille, minister without portfolio, non departmental ministers*: bakanlıksız bakan, II: 318
- ministres à portefeuille, departmental ministers*: bakanlıklı bakanlar, II: 318
- ministres délégués*: delege bakanlar, II: 348
- minor ad maius*: küçükten büyüğe (akıl yürütme), I: 297
- minority nationalism*: azınlık milliyetçiliği, I: 418
- miscellaneous provisions*: çeşitli hükümler, I: 123
- misleading the Court, désinformation de la Cour*: mahkemeye yanıltıcı bilgiler verilmesi, II: 610
- mittelbare Drittwirkung*: üçüncü kişiler üzerinde dolaylı etki, II: 539
- mobilisation*: seferberlik, II: 165
- mode of citation, manière de citer les arrêts et décisions de la Cour*: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi karar ve hükümlerine atf usulü, II: 585
- modèle américain de justice constitutionnelle, American model of constitutional review*: Amerikan modeli anayasa yargısı, II: 740
- modes d'établissement des constitutions, constitution-making processes*: anayasa yapma usûlleri, I: 324

modes d'exercice de la souveraineté:

egemenliğin kullanılması tipleri, I: 653

modes de scrutin, systèmes électoraux: seçim sistemleri, I: 721

modes monarchiques: monarşik usûller, I: 324

moindre mal, smaller evil: daha az kötü, ehven-i şer, I: 297

monarch, monarche: monark, hükümdar, I: 454, 589; II: 10, 47, 48

monarchic form of state, forme monarchique de l'Etat: devletin monarşik şekli, I: 340

monarchie absolue, absolute monarchy: mutlak monarşi, I: 456, 554

monarchie constitutionnelle, constitutional monarchy: anayasal monarşi, I: 456

Monarchie de Juillet: Temmuz Monarşisi, I: 603

monarchie héréditaire, hereditary monarchy: irsî monarşiler, I: 457

monarchie limitée: sınırlı monarşi, I: 456

monarchie parlementaire: parlâmenter monarşi, I: 457

monarchy, monarchie: monarşi, I: 454

monarque, monarch: monark, hükümdar, I: 454, 589

money matters, 757: malî konular, I: 877

moniste: tekçi, I: monist, 604

monistic theory, théorie moniste: monist teori, II: 641, 669

monocaméral, unicameral: tek-meclisli, I: 557

monocaméralisme: tek-meclislilik veya monokameralizm, I: 753

monocéphalisme: tek-başlılık, I: 571; II: 7

monos archos: hükümdar, I: 454

motifs de droit: hukukî sebepler, II: 437

motifs de fait: fiilî sebepler, II: 437

motifs, motivation, statement of reasons: gerekçe, II: 437, 806

motion de censure constructive, motion of constructive censure, constructive vote of no confidence, konstruktives Misstrauensvotum: yapıcı güvensizlik oyu, I: 626

motion de censure: güvensizlik önergesi, I: 624, 868

motion de confiance, motion of confidence: güven istemi, I: 869

motion de défiance constructive, constructive vote of no confidence: yapıcı güvensizlik önergesi, II: 276

motion de défiance, motion de censure, motion of no confidence, motion of censure: güvensizlik önergesi, I: 868, 867, 869, 624, 866

motion of censure, motion of no confidence: güvensizlik önergesi, I: 866

motion of confidence, motion de confiance: güven istemi, I: 869

motion of confidence, motion de confiance: güvenoyu, II: 274

motion of constructive censure, motion de censure constructive, constructive vote of no confidence, konstruktives Misstrauensvotum: yapıcı güvensizlik oyu, I: 626

motion of no confidence, motion de défiance, motion de censure: güvensizlik önergesi, II: 275, 336

motion of no confidence, motion de défiance: güvensizlik oyu, II: 289, 302

moyens, grounds: anayasaya aykırılık sebepleri, II: 805

multiplication: çarpma, artma, çoğalma, I: 706

---N---

nation state: ulus devlet, I: 418

nation: millet, I: 443, 406

national level: ulusal düzey, I: 498

national norms: iç hukuk normları, II: 669

National Security Council: Millî Güvenlik Konseyi, II: 24

national: vatan-daş, ABD'de federal vatan-daş, I: 500

nationality, citizenship, nationalité, citoyenneté: vatandaşlık, I: 413, 699

Nationalrat, I: 502

natura politica: siyasal nitelikte, II: 653

naturalistic fallacy: tabii safsata, I: 140

nature des choses: eşyanın tabiatı, II: 358, 360

nature intrinsèque: işlemin iç mahiyeti, I: 817

negative status rights: negatif statü hakları, II: 508

- negotiation, négociation*: görüşme, müzakereler - uluslararası andlaşmalar, II: 194, 642
- no significant disadvantage, absence d'un préjudice important*: başvurunun önemli bir zarar görmemiş olması, II: 621
- nolle prosequi*: ceza soruşturmasını ve yargılamasını durdurma yetkisi, II: 171, 210
- nominal constitutions*: itibarı anayasalar, I: 135
- nomination des juges*: hakimleri atama, II: 181
- nomination et de révocation des ministres, appointment and removal from office of ministers*: bakan atama ve azletme yetkisi, II: 146
- nomination, appointment*: atama, II: 268
- non departmental ministers, ministre sans portefeuille, minister without portfolio*: bakanlıksız bakan, II: 318
- non-cabinet ministers*: bakanlar kurulu üyesi olmayan bakanlar, II: 256, 319, 344, 350
- non-cognitivism*: bilinemezlik, I: 139
- non-departmental ministers*: bakanlık sahibi olmayan bakanlar, II: 319
- non-reconnaissance de minorités*: azınlıkların tanınmaması, I: 477
- non-révocabilité des élus*: temsilcilerin azledilememesi, I: 686
- non-révocabilité*: azledilememe, I: 678
- normative acts of the President of the Russian Federation*: Rusya Federasyonu Başkanının normatif işlemleri, II: 775
- normative hierarchy*: normatif hiyerarşi, II: 670
- norme de référence*: referans norm, II: 777
- not guilty*: suçsuz, II: 471
- notarielle Funktionen*: noterlik fonksiyonu, II: 242
- notification*: tebliğ, II: 123, 812
- notion d'instance*: merci kavramı, II: 607
- nouvelle délibération*: kanununun yeniden görüşülmesi, I: 840
- nul et de nul effet*: yok hükmünde, II: 833
- nul*: yok hükmünde, I: 217
- numéro de la requête, application number*: başvuru numarası, II: 585
- numerus clausus*: tahdidi sayma, sınırlandırarak sayma: I: 281, II: 505, 524
- nuova deliberazione*: yeni görüşme, I: 841
- O---
- oath, serment*: yemin, II: 51, 63, 470
- oath-helpers*: yemin yardımcısı, yemini desteklemek çağrılan onbir kişi, II: 470
- obiter dictum*: kararın ek gerekçeleri, kararın bağlayıcı olmayan kısmı, II: 787, 788, 789
- objet de la connaissance*: bilme konusu, I: 140
- obligatio, obligation*: borç, II: 481
- obligation de résultat*: sonuç yükümlülüğü, II: 637
- obligation de se conformer à l'arrêt*: karara uyma yükümlülüğü, II: 636
- obligation morale de demissionner*: istifa etme ahlâkî yükümlülüğü, II: 276, 290
- obligations*: yükümlülükler, I: 246
- obligatoire*: bağlayıcı, I: 850; II: 141
- obligatory referendum, référendum obligatoire*: zorunlu referandum, I: 119, 682
- observations écrites, written observations*: yazılı açıklamaları, II: 630
- written observations, observations écrites*: yazılı açıklamaları, II: 630
- obsolutisme de la majorité*: çoğunluğun mutlaklığı, I: 642, 639
- occupation*: işgal, I: 420
- octroi, edit, bestowal*: ferman, I: 325
- octroyer*: bahsetmek, ihsan etmek, I: 325
- offences not committed in the performance of his or her duties*: cumhurbaşkanının görevi içinde işlemediği suçlar, II: 86
- offences not committed in the performance of his or her duties*: görevi dışında işlemediği suçlar, II: 84
- offense, delit*: suç, II: 340
- offense*: hakaret, II: 75
- offensive language, usage d'un langage abusif*: başvuruda hakaretamiz bir dil kullanılması, II: 610
- Office of Management and Budget*: Yönetim ve Bütçe Ofisi, II: 24
- Office of Prime Minister*: Başbakanın Makamı: II: 295
- official publication*: resmen yayınlama, II: 653

- official religion*: resmî din, I: 126
ombudsman: kamu denetçisi, II: 750
on the advice of Prime Minister: Başbakanın görüşüyle, II: 210
on the behalf of the Queen: Kraliçe adına, II: 210
oneri alle finanze: maliyeye yük, II: 653
onorificenze della Repubblica: Cumhuriyet nişanları, II: 205
ope legis: kanun gereği ve otomatik olarak, II: 50
ope legis: otomatik olarak ve kendiliğinden, I: 460
opinio iuris, opinio necessitatis: manevî unsur, genel inanç, bağlayıcılık inancı, I: 195, 207
opinio seriatim: bireysel oy, bireysel karar, II: 438, 807
opinion dissidente, dissenting opinion: karşı oy, muhalefet şerhi, II: 438, 632, 807
opinion: üyelerinin görüşü, II: 806
optional referendum, référendum facultatif: ihtiyarî (isteğe bağlı) halkoylaması, I: 354
oralité: sözlülük, II: 425
order of seniority: yaşlılık esası, I: 458, II: 49
order of succession: veraset veya intikal kuralları, I: 458; II: 49
orders and decrees of the President of the Republic: cumhurbaşkanı kararnameleri ve emirleri, II: 775
orders: emirler, II: 153
ordinance, ordonnance: emirname, II: 152, 366
ordinance: kararnameler, I: 749
ordinary courts, 339: genel mahkemeler, II: 341
ordinary law: genel hükümler, II: 339, 341
ordonnance, ordinance: emirname, II: 152, 366
ordonnance: ordonans - mahkeme kararı olarak, II: 437
ordonnances: kanun hükmünde kararnameler, I: 886
ordonnances: ordonanslar - Fransa'da, II: 370
ordre de contrainte: cebir düzeni, I: 147
ordre de préséance protocolaire: protokolde öncelik sırası, II: 317
ordre de primogéniture: büyüklük esası, I: 458
ordre public europeen, common public order of the free democracies of Europe, european public order: Avrupa'da demokratik "ortak bir kamu düzeni", II: 584
ordre public: kamu düzeni, II: 362
ordre transcendant: aşkın bir düzen, I: 189
ordres juridiques centralisés: merkezleşmiş hukuk düzenleri, I: 216
ordres juridiques décentralisés: adem-i merkezî hukuk düzenleri, I: 216
ordres: sınıf, I: 709
organe exécutif, executive branch: yürütme organı, I: 511, II: 2
organe juridictionnel, jurisdiction, judiciary, judicature: yargı organı, II: 411, 449
organe législatif, legislature, legislative branche: yasama organı, I: 510, 744
organes supérieure de l'Etat: devletin yüksek organları, I: 34, 64
organisation non gouvernementale, any non-governmental organisation: hükümet dışı her kuruluş, II: 589
organisation politique, sociale, économique de l'État: devletin siyasî, sosyal, ekonomik teşkilatı, I: 107
organs of self-government of the autonomous regions: özerk bölgelerin özyönetim organları", II: 216
orientation: yönlendirme, II: 313
originaire: ilksel, aslı, I: 436, 887; II: 284, 355, 365, 367
original intent: ilk niyet, I: 232
original jurisdiction: ilk derece mahkemesi, II: 720
original text: asıl metin, I: 338
origine de l'État: devletin kökeni, I: 384
Orléaniste: Orleanist, I: 603
other high crimes and misdemeanors, 26: diğer ağır cürüm ve kabahatler, II: 27
outer cabinet: dış kabine, II: 23
outer space: dış uzay, I: 429
---P---
pacta sunt servanda: söze bağlılık, ahde ve fa, I: 156, 173, 878

- pacta sunt servanda*: söze bağlılık, ahde vefa, II: 773
- pacte, alliance, agreement*: misak, I: 326
- panachage*: karma liste, I: 733
- panel of five judges, collège de cinq juges*: beş hâkimlik bir kurul, II: 635
- par service*: hizmet yönünden, II: 3
- paraphe*: paraf, II: 195, 642
- pardon, mercy, grâce*: af, II: 31, 169
- pardonning power*: af yetkisi, II: 30
- parium, peers*: kendi eşleri, II: 471
- Parlement européen, European Parliament*: Avrupa Parlâmentosu, II: 581
- parlement permanent*: daimî parlâmento, II: 118
- parlementarisme rationalisé*: rasyonelleştirilmiş parlâmentarizm, I: 621
- Parlementslose zeit*: parlâmentosuzluk zamanı, II: 126
- parliament*: parlâmento, I: 598
- parliamentarism, parliamentarianism, parlementarisme*: parlâmentarizm, I: 588
- Parliamentary Assembly, Assemblée parlementaire*: Parlamenterler Meclisi, II: 581
- parliamentary government, gouvernement parlementaire*: parlâmenter hükûmet, I: 588
- parliamentary inviolability, inviolabilité parlementaire*: milletvekili dokunulmazlığı, yasama dokunulmazlığı, parlamenter dokunulmazlık, II: 758
- parliamentary regime, régime parlementaire*: parlâmenter rejim, I: 588
- parliamentary sovereignty*: parlâmentonun egemenliği, I: 439
- parliamentary system of government, système parlementaire de gouvernement*: parlâmenter hükûmet sistemi, I: 588
- parliamentary system, système parlementaire*: parlamenter sistem, I: 566, 588
- parliamentary under-secretary*: parlâmento müsteşarı, II: 256, 319, 343, 344, 345, 351
- partes potentiales summi imperii*: devlet iktidarının muhtemel kısımları, I: 542
- Parti Québécois*: Québec Partisi, I: 531
- partial revision*: Anayasanın kısmî değişikliğinin, I: 352
- participation égalitaire*: eşit katılım, I: 501, 760
- participation rights*: katılma hakları, II: 509
- partitocrazia*: partitokrazi, I: 608
- pater familias*: aile babası, I: 385
- patriarcale*: ataerkil, I: 385
- patricii*: soylular, I: 452
- patrilinear system of succession, succession en ligne paternelle*: baba soyundan intikal sistemi, I: 459
- patrimoine commun de l'humanité, common heritage of mankind*: insanlığın ortak mirası, I: 430
- patrimoine commune de l'humanité, common heritage of mankind*: insanlığın ortak mirası, II: 512
- payment of compensation, paiement d'une indemnité*: tazminatın ödenmesi, II: 636
- péché originel*: ilk günah, II: 497
- pénale*: cezaî, II: 334
- pénaliste*: cezacı, II: 100
- per quam*: kendisiyle, (asıl koşul), I: 150
- perjury*: yeminli ifadede yalan söylemek, II: 27
- permanence de l'assemblée*: meclisin sürekliliği veya meclisin istimrarı, I: 558
- permanence de l'Etat, State continuity*: Devletin devamlılığı ilkesi, I: 380
- permanence du parlement*: parlâmentonun devamlılığı, II: 136
- permanent physical incapacity*: daimî fiziksel yetersizlik, II: 272
- personal and specific link*: kişisel ve özel bir bağı, II: 593
- personal prerogative*: imtiyaz-ı mahsus, II: 121
- personal union, union personnelle*: şahsî birlik, I: 484
- personnalité juridique de l'Etat*: devletin hukuki kişiliği, I: 378
- personne, person*: kişi, II: 477, 500
- personnes morales, legal persons*: tüzel kişiler, II: 477, 530
- personnes physiques, real persons, personnes réelles*: gerçek kişiler, II: 477, 529, 589

- personnes réelles, personnes physiques, real persons*: gerçek kişiler, II: 477, 529, 589
- personnification*: devleti, kendi şahsında tecessüm - devlet başkanları, II: 114
- pétition de principe*: ispat değil, I: tekrardan, 211
- Petition of Rights*: Haklar Dilekçesi, I: 750
- petition*: dilekçe, I: 748, 749
- peuple, people*: halk, I: 443
- phase inférieure du communisme, lowest phase of communism*: komünizmin alt aşaması, I: 391
- phase supérieure du communisme, higher phase of communism*: komünizmin üst aşaması, I: 391
- plain, ordinary meaning*: olağan anlam, I: 231
- plateau continental, continental shelf*: kıta sahanlığı, I: 426
- plea of unconstitutionality, contention of unconstitutionality*: anayasaya aykırılık itirazı, II: 750
- plebiscite, plébiscite*: plebisit, I: 331, 683
- plenipotentiaries, plénipotentiaires*: tam yetkili temsilciler, II: 643
- pocket veto*: cep vetosu, II: 36
- polis*, I: 363
- political expediency*: siyasal yerindelik, II: 325
- political offenses*: siyasî suçlar, II: 28
- political responsibility, responsabilité politique*: siyasal sorumluluk, II: 77
- political review of the constitutionality of laws*: kanunların anayasaya uygunluğunun siyasal denetimi, II: 697
- political rights, droits politiques*: siyasî haklar, II: 509
- politico-pénale*: siyasî-cezaî, II: 101
- politique de la nation*: millî politika, II: 283
- politique générale du gouvernement, politica generale del Governo, general policy of the Government, general government policy*: hükûmetin genel siyaseti, II: 287, 290, 313
- Politische Staatsverträge*: siyasal andlaşmalar, II: 649
- poll tax*: oy vergisi, I: 703
- polyarchy*: poliarsî, I: 634
- population*: insan topluluğu, I: 403
- porte-parole*: sözcüsü, I: 671
- positive status rights*: pozitif statü hakları, II: 508
- postponement of temporal effect*: kararın yürürlüğe girmesinin ertelenmesi, II: 815
- potential victims, victime dite 'potentielle'*: potansiyel mağdur, II: 592
- pouvoir constituant dérivé*: tali kurucu iktidar, I: 316, 335
- pouvoir constituant originaire*: aslı kurucu iktidar, I: 316
- pouvoir constituant*: kurucu iktidar, I: 315
- pouvoir de commandement militaire*: silahlı kuvvetlerin komutası ile ilgili bazı yetkiler - devlet başkanı, II: 159
- pouvoir de commander, power of command*: emir verme yetkisi, II: 160
- pouvoir de conclure des traités, power of conclude the treaties*: akdetme yetkisi, II: 194
- pouvoir de nomination du premier ministre*: başbakanı atama yetkisi, II: 145, 296
- pouvoir de nomination, appointment power*: atama yetkisi, II: 33, 149, 315
- pouvoir de pardonner, power of pardon*: bağışlama yetkisi, I: 881
- pouvoir de présider le conseil des ministres*: bakanlar kuruluna başkanlık etme yetkisi, II: 147
- pouvoir normatif*: norm koyma yetkisi, I: 478
- pouvoir réglementaire autonome*: özerk düzenleme yetkisi, I: 630; II: 284, 371
- pouvoir réglementaire de droit commun*: genel bir düzenleme yetkisi, II: 284
- pouvoir réglementaire dérivé*: türev düzenleme yetkisi, II: 372
- pouvoir réglementaire*: düzenleme yetkisi, II: 358, 366
- pouvoirs constitués*: kurulmuş iktidarlar, I: 316
- pouvoirs de crise*: kriz yetkileri, II: 164
- pouvoirs exceptionnels en temps de crise*: kriz dönemlerinde olağanüstü yetkiler, II: 164
- pouvoirs exceptionnels*: olağanüstü yetkiler, II: 165
- pouvoirs implicites*: zımnî yetkiler, I: 517

- pouvoirs publics*: kamu iktidarları, I: 107
- power of command, pouvoir de commander*: emir verme yetkisi, II: 160
- power of conclude the treaties, pouvoir de conclure des traités*: akdetme yetkisi, II: 194
- power of pardon, pouvoir de pardonner*: bağışlama yetkisi, I: 881
- power to initiate constitutional revision*: anayasa değişikliği teklif etme yetkisi, I: 347
- pracy*: korsanlık, I: 428
- praeter constitutionem*: anayasayı tamamlayıcı, I: 201
- preamble, préambule*: başlangıç, I: 123
- précédent*: emsal, I: 229
- predecessor state*: selef devlet, I: 373
- prééminence*: üstünlük, II: 293
- preliminary decision*: ön karar, II: 843
- preliminary question, incident*: önsorun, II: 751
- premier ministre, prime minister*: başbakan, I: 590, 600
- premier ressort, juge du premier ressort, juridictions du premier degré, courts of first instance*: ilk derece mahkemeleri, II: 455
- première chambre*: birinci meclis, I: 755
- première lettre, first letter*: ilk mektup - AİHM, II: 605, 623
- premise, énoncé, proposition*: önerme, II: 440
- preparation of the case for trial*: müzakere için hazırlanma - anayasa yargısı, II: 802
- prerogative of dissolution*: feshetme yetkisi (parlâmentoyu) - İngiltere, II: 131
- presidency of state, présidence de l'Etat*: devlet başkanlığı, II: 46
- Président du Conseil*: Kurul Başkanı, II: 292
- président intérimaire, acting president, interim president*: vekil cumhurbaşkanı, II: 72
- president of the republic, président de la république*: cumhurbaşkanı, I: 589; II: 10, 47, 55
- president of the state, head of state, chef d'Etat*: devlet başkanı, II: 9, 45, 55, 48, 255
- president pro tempore: pro tempore* (geçici) Başkan, II: 20, 21
- president, président*: başkan, I: 571, 576; II: 17, 47
- President, Uachtan na Eireann*: başkan - İrlanda, II: 55
- Presidente del Consiglio*: Kurul Başkanı, II: 257
- Presidente del Gobierno*: Hükûmet Başkanı, II: 292
- presidential decree*: Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi - Yunanistan, II: 167
- presidential democracy, démocratie présidentielle*: başkanlık demokrasisi, I: 570
- presidential government, gouvernement présidentiel*: başkanlık hükûmeti, I: 570, 580
- presidential regime, régime présidentiel*: başkanlık rejimi, I: 570
- presidential system of government, système présidentiel de gouvernement*: başkanlık hükûmet sistemi, I: 570
- presidential system, système présidentiel*: başkanlık sistemi, I: 566, 570
- presidentialism, présidentialisme*: başkanlıkçılık, prezidansiyalizm, I: 570
- présomption d'innocence*: masumluk karinesi, II: 506
- press release, communiqué de presse*: basın açıklaması, II: 812
- presumption in favor of the constitutionality of laws, presumption of constitutionality*: kanunların anayasa uygunluğu karinesi, I: 313; II: 810
- presumption of liberty, presumption of freedom, présomption de liberté*: hürriyet karinesi, II: 505
- preuves légales*: kanunî deliller, II: 428
- prevailing religion*: hâkim din, I: 127
- preventive type of control*: önleyici denetim, II: 747
- preventive, préventif*: önleyici, II: 608
- previa autorización*: ön izni - İspanya uluslararası andlaşmalar, II: 202, 652
- prima facie*: ilk bakışta (inceleme), II: 619
- prime minister, premier ministre*: başbakan, I: 590, 600; II: 255, 257, 292
- prime ministerial government*: başbakanlık hükûmeti, I: 607

- primus inter pares*: eşitler arasında birinci, I: 590; II: 260, 293
- primus solus*: tek başına birinci, I: 591; II: 261
- primus*: birinci, II: 292
- prince regent, prince régent*: naip prens, I: 462; II: 53
- principal officer in each of the executive departments*: yürütme departmanlarından her birinde bulunan baş görevlisi, II: 22
- principal officers of the executive departments*: yürütme departmanlarının baş görevlileri, sekreterler, bakanlar (ABD'de), II: 21
- Principat d'Andorra*: Andora Prenslığı, I: 452
- principe d'autonomie des États fédérés*: federe devletlerin özerkliği ilkesi, I: 520
- principe d'impulsion par les parties*: taraflarca hazırlama ilkesi, taraflarca ileri sürme ilkesi, II: 424
- principe d'indisponibilité*: tasarruf edilemezlik ilkesi, II: 427
- principe d'indivisibilité*: bölünmezlik ilkesi, I: 436
- principe d'uniformité*: tek biçimlilik ilkesi, I: 510
- principe d'unité*: teklik veya birlik ilkesi (egemenlik), I: 436
- principe de l'intégrité territoriale, principe of territorial integrity*: devletin ülkesinin bütünlüğü ilkesi, I: 430
- principe de la non-intervention*: karışmama ilkesi (içişlerine), I: 433
- principe de la personnalité juridique de l'Etat*: devletin hukukî kişiliği ilkesi, I: 378
- principe de la primauté du droit fédéral sur le droit fédéré*: federal hukukun federe hukuka üstünlüğü ilkesi, I: 513
- principe de non-discrimination*: ayrımcılık yapılmaması ilkesi, I: 156
- principe de participation*: katılma ilkesi, I: 501
- principe de subsidiarité, subsidiarity principle*: ikincillik ilkesi, sübzidarite ilkesi, II: 596
- principe des nationalités*: milliyetler prensibi, I: 416
- principe dispositif*: tasarruf ilkesi - davada taraflarca tasarruf ilkesi, II: 423
- principe du contradictoire, principe de contradiction*: çelişme ilkesi, II: 425, 428, 432
- principe du double degré de jurisdiction*: iki dereceli yargılama ilkesi, II: 455
- principe du non-cognitivism des valeurs*: değerlerin bilinemezliği ilkesi, I: 138
- principe majoritaire*: çoğunluk prensibi, I: 639
- principes de valeur constitutionnelle*: anayasal değerde ilkeler, II: 786
- principes fondamentaux reconnus par les lois de la République*: cumhuriyet kanunları tarafından tanınmış temel ilkeler, II: 777
- principes généraux du droit reconnus par les nations civilisées*: medenî milletlerce tanınmış hukukun genel ilkeleri, I: 161
- principes généraux du droit, general principles of law*: hukukun genel ilkeleri, II: 784, 786
- principes généraux du droit*: hukukun genel ilkeleri, I: 161
- principle of least authority*: daha az yetki, I: 301; II: 506
- principle of most rights*: daha fazla hak ilkesi, I: 301; II: 506
- principle of necessity*: gereklilik ilkesi, II: 550
- principle of non-intervention*: karışmama ilkesi (içişlerine), I: 433
- principle of proportionality in its narrow sense*: oranlılık ilkesi, II: 551
- principle of proportionality, principe de proportionnalité*: ölçülülük ilkesi, II: 400, 550
- principle of suitability*: elverişlilik ilkesi, II: 550
- principle of territorial integrity, principe de l'intégrité territoriale*: devletin ülkesinin bütünlüğü ilkesi, I: 430
- prisoner of war*: savaş esiri, I: 414
- private capacity*: Kraliçenin kişisel eylem ve işlemleri, II: 107
- Privy Council*: Özel Konsey (İngiltere'de), I: 599, 749

- pro futuro effect: pro futuro* (geleceğe yönelik) etki, II: 814
- pro praeterito: pro praeterito* (geçmişe yönelik) etki, II: 813
- procédure civile*: medenî usûl, hukuk usûlü, II: 430
- procédure écrite*: yazılı usûl, II: 435
- procédure orale*: sözlü usûl, II: 435
- procédure pénale*: ceza usûlü, II: 430
- procedure, rules for proceedings*: çalışma ve yargılama usûlleri - Anayasa mahkemelerinin, II: 799
- proceedings*: davanın görüşülmesi, II: 802
- procès, suit*: dava, II: 422
- proclamation* – uluslararası andlaşmalar: ilân, II: 199
- proclamation*: bildiriler (İngiltere’de), I: 749
- professeur de droit constitutionnel*: anayasa hukuku profesörü, I: 80
- professional judges, juges de metier, juges de carrière*: meslekten hâkimler, II: 462
- projet de loi, bill*: kanun tasarısı, II: 35, 285
- projet de loi*: kanun tasarısı, I: 834
- proletarian dictatorship, dictature du prolétariat*: proletarya diktatörlüğü, I: 391
- proletarian revolution, révolution prolétarienne*: proletarya devrimi, I: 391
- promulgation*: ısdar, I: 842
- promulgation*: ısdar, II: 141, 653, 747
- pronouncement*: tefhim, II: 812
- proposal of the Prime Minister*: başbakanın önerisi, II: 147, 322
- proposal, initiative, proposition*: teklif (anayasa değişikliğinde), I: 346
- proposition de loi*: kanun teklifi, I: 834
- proposition, premise, énoncé*: önerme, II: 440
- prorogation*: erteleme (parlâmento toplantılarını), II: 118
- protection des libertés et droits fondamentaux*: temel hak ve hürriyetlerin korunması, II: 561
- protection diplomatique*: diplomatik koruma, I: 415
- protection*: koruma, I: 414
- province*: eyalet, I: 499, 505
- provisional laws*: geçici kanunlar, II: 167
- provisional measures*: geçici tedbirler, II: 842
- pseudonymes*: takma isim, II: 606
- public interest of exceptional importance*: olağanüstü önemde bir kamu yararı, II: 815
- public international law, droit international public*: uluslararası kamu hukuku, I: 56
- public offices*: kamu makamları, II: 150
- public, publique*: alenî, II: 631
- publication in the official journal/gazette*: resmî gazetede yayın, II: 812
- publication* – uluslararası andlaşmalar: yayın, II: 199
- publication*: yayın, I: 842, 850, II: 123, 663
- publicité du jugement*: hükmün alenîyeti, II: 435
- publicité*: alenîlik, II: 425
- puissance de juger*: yargılama kuvveti (Montesquieu), I: 545
- puissance exécutive de l’Etat*: devletin yürütme kuvveti (Montesquieu), I: 545
- puissance législative*: yasama kuvveti, I: 544
- puppet government*: kukla hükümet, I: 370
- puppet State*: kukla devlet, I: 370
- pure democracy, démocratie pure*: saf demokrasi, I: 656
- pureté*: saflık, I: 51
- purposive theory*: amaçsal yorum teorisi, I: 234
- Q---
- qualified majority, majorité qualifiée*: nitelikli çoğunluk, I: 119, 351; II: 59, 804
- quandiu se bene gesserint*: hâkimlerin doğru bir şekilde davrandıkları sürece görevde kalmaları, II: 467
- quash*: ceza davalarını ortadan kaldırma, II: 171
- quasi-judicial, quasi judiciaire*: yargısal-benzeri, II: 34; II: 608
- quasi-legislative*: yarı-teşriî, II: 34
- queen regnant*: hüküm süren kraliçe, I: 454, 455; II: 48
- queen, reine*: kraliçe, I: 454, 598; II: 48
- Queen’s personal immunity in tort*: Kraliçenin haksız fiil alanında kişisel bağışıklığı, II: 107
- question écrite*: yazılı soru, I: 855

question of fact: maddî mesele, vakıa, fiilî mesele, II: 457, 463, 471

question of law: hukukî mesele, II: 457, 463

question orale avec débat: genel görüşme, görüşmeli sözlü soru, I: 858

question orale: sözlü soru, I: 855

question time: soru zamanı, I: 856

question: soru (parlâmentonun hükümet denetleme yolu), I: 854

quinquennat: beş yıllık sistem, II: 64

quorum for decision: karar yetersayısı, I: 252, 351; II: 804

quorum for meeting: toplantı yetersayısı, I: 352

quorum: yeter sayı, II: 59

quotient électoral: seçim kotası, I: 728

---R---

rapporteur judges: raportör hakimler, II: 802

ratification, approval: onay, onaylama, II: 194, 195, 647, 650, 653, 654, 656, 662

ratification: onay (uluslararası andlaşmalar), I: 352, 878

ratio decidendi: kararın sebebi, kararın bağlayıcı olan kısmı, hüküm fıkrası, II: 788

ratio legis: kanunun amacı, I: 235

ratione loci: yer bakımından, II: 397, 614

ratione personae: kişi bakımından, II: 612

ratione temporis: süre bakımından, II: 395

raye l'affaire du rôle, strike out of the list: kayıttan düşürme, listeden silme, II: 631

real constitution, constitution réelle: gerçek anayasa, I: 136

real persons, personnes réelles, personnes physiques: gerçek kişiler, II: 477, 529, 589

real union, union réelle: hakikî birlik, I: gerçek birlik,, 485

recall, révocation: temsilcilerin azli, geri çağırma, I: 444, 446, 686

recevabilité, admissibility: kabul edilebilirlik, II: 628, 629

reciprocity: karşılıklılık, mütekabiliyet, II: 583

recognition, reconnaissance: tanıma, I: 368; II: 517

recours effectif, effective remedy: etkili başvuru, II: 596

recours en déclaration de l'inexistence ve ya recours en constatation de nullité: yokluğun tespiti davası, II: 833

recours gracieux: isti' taf başvurusu, II: 563

recours hiérarchique: hiyerarşik başvuru, II: 563

recurso de amparo, constitutional complaint, verfassungsbeschwerde: bireysel başvuru - anayasa yargısında, II: 751, 752

redaction: kararın yazılması, II: 806

redress, réparation: tazmin, II: 609

reduction: cezanın indirilmesi, II: 171

rééligibilité; eligibility for re-election: tekrar seçilebilirlik, II: 66

référéndum antérieur: ön referandum, I: 681

référéndum de décision: karar referandumu, I: 681

référéndum de ratification: onay referandumu, I: 681

référéndum facultatif: ihtiyarî referandum, I: 682

référéndum législatif: yasama referandumu veya teşriî referandum, I: 683

référéndum: referandum, I: halkoylaması, 446

reference: gönderme, II: 777

référéndaires, letrados, assistants, auditors, researchers, vs: üyelere yardımcı olan hukukçular, asistanlar, II: 802

référéndum constituant, constituant referendum: kurucu referandum, I: 330, 682

référéndum de consultation: danışma referandumu, istişarî referandum, I: 681

référéndum facultatif, optional referendum: ihtiyarî (isteğe bağlı) halkoylaması, I: 354

référéndum postérieur: sonraki referandum, I: 681

referendum, référéndum: referandum, halkoylaması, I: 119, 446

referral to the Grand Chamber, renvoi de l'affaire devant la Grande Chambre: davanın Büyük Daireye gönderilmesi, II: 634

refus du budget: bütçeyi ret, I: 872

- refusal of the royal assent*: onaylamayı reddetme, I: 837
- régence collégiale, reggenza collegiale*: kolejyal niyabet, II: 53
- régence individuelle, reggenza individuale*: bireysel niyabet, II: 52
- régence, regency*: niyabet, naiplik, I: 462
- Regency Act*, I: 461
- regency, régence*: niyabet, II: 52
- regent, régent*, 50: naip, II: 52
- regent, régent*: naip, I: 461, 462
- régime des partis*: partiler rejimi, I: 609
- régime présidentiel, presidential regime*: başkanlık rejimi, I: 570
- régime préventif*: önleyici sistem, II: 540
- régime répressif*: düzeltici sistem, II: 541
- régime semi-présidentiel, semi-presidential system*: yarı-başkanlık sistemi, I: 585
- regional government*: bölgesel devlet, I: 498
- regional state*: bölgesel devlet, I: 533
- régions autonomes*: özerk bölge, I: 533
- régions*: bölgeler, 481, I: 482, 497
- registrars, assistants, auditors, general secretaries, researchers*, vs: üyelere yardımcı olan hukukçular, asistanlar, II: 802
- registration*: kayıt (başvuru dilekçesinin), II: 802
- règle générale, general rule, generalis regula*: genel kural, I: 269
- règlement amiable, friendly settlement*: dostane çözüm, II: 634
- règlement autonome*: özerk kararname (Fransa'da), I: 631; II: 375
- règlement ministériel*: bakanlık yönetmeliği (Fransa'da), II: 375
- règlements autonomes*: özerk yönetmelikler, II, 371, 372
- règlements d'exécution des lois*: kanunları uygulama yönetmelikleri - Fransa, II: 366, 372, 375
- règlements de police*: kolluk yönetmelikleri - Fransa'da, II: 374
- règlements*: yönetmelikler, II: 153
- regno*: krallık, I: 364
- Regnum Romonarum*: Roma Krallığı, I: 452
- regnum*: krallık, I: 364
- regulations, rules*: düzenleyici işlemler, II: 153, 366
- regulative decrees, décrets réglementaires*: düzenleyici kararnameler, II: 157, 372
- regulatory power, pouvoir réglementaire*: düzenleme yetkisi, II: 152, 283, 366
- reine, pure*: saf, I: 51, 143
- reine, queen*: kraliçe, I: 454, 598; II: 48
- rejection decisions*: ret kararları, II: 808
- rejet*: ret (kararı), II: 808
- relation extérieure*: dış ilişkiler, II: 149
- relative majority, majorité relative, highest number of votes*: nispî çoğunluk, II: 59
- relativisme*: görecelilik, I: 139; II: 793
- relinquishment of jurisdiction to the Grand Chamber, dessaisissement en faveur de la Grande Chambre*: büyük daire lehine dosyadan elçekme, II: 635
- remise de peine*: cezanın kısmen veya tamamen ortadan kaldırılması, I: 883; II: 171
- removal from office of prime minister, révocation du premier ministre*: başbakanı azletme yetkisi, II: 146
- removal from parliamentary office, loss of membership, déchéance du mandat parlementaire*: parlamento üyeliğinin düşürülmesi, II: 758
- removal of the President from Office*: görevden uzaklaştırılma, II: 19
- removal power*: azil yetkisi - ABD, II: 33
- removal, révocation*: azil, görevden alma, II: 326
- remove from office*: görevden alma, II: 150
- remplacement*: eskisini yenisiyle değiştirme, I: 336
- rendre la justice*: adalet dağıtma, II: 420
- renouvellement de la fondation de l'Etat*: devletin kuruluşunun yenilenmesi, I: 318
- renouvellement partiel*: kısmî yenileme, I: 757
- renvoi de l'affaire devant la Grande Chambre, referral to the Grand Chamber*: davanın Büyük Daireye gönderilmesi, II: 634
- renvoi pour une nouvelle délibération*: bir kez daha görüşülmek üzere parlamentoya geri gönderme, I: 839; II: 140

- reopening of the proceedings, réouverture de procédure*: yargılanmanın yenilenmesi yoluyla davanın tekrar görülmesi, II: 636
- répartition des compétences, division of powers*: yetki paylaşımı, I: 515, 516
- répartition des restes à l'échelon national*: millî bakiye, ulusal artık, artık oyların ulusal düzeyde paylaşılması, I: 730
- répartition des restes*: artık oyların dağılışı, I: 728
- répétition*: tekrar, I: 197
- représentant*: temsilci, I: 667, 675
- représentation de la nation toute entière*: bütün milletin temsili, I: 674
- représentation proportionnelle approchée*: yaklaşırmalı nispi temsil, I: 726
- représentation proportionnelle intégrale*: tam nispi temsil, I: 726, 730
- représentation proportionnelle*: nispi (oranlı) temsil, I: 726
- représentation*: temsil, I: 666
- représenté*: temsil olunan kişi, I: 667
- repressive type of control*: bastırıcı veya düzeltici denetim, II: 748
- republican form of state, forme républicaine de l'Etat*: devletin cumhuriyetçi şekli, I: 340, 509
- république, republic*: cumhuriyet, I: 364, 466
- request for re-examination of the case, demande de réexamen de l'affaire*: davanın tekrar incelenmesi istemi, II: 634
- requête abusive, abuse of the right of application*: başvuru hakkının kötüye kullanımını, II: 609
- requête manifestement chicanière ou dépourvue de tout enjeu réel, application manifestly vexatious or devoid of any real purpose*: apaçık kavgacı ve tamamıyla önemsiz konularda başvurular, II: 611
- requêtes individuelles, individual applications*: bireysel başvuru - AİHM, II: 584
- requêtes inter-étatiques, inter-state application*: devletlerarası başvuru, II: 583
- res iudicata, chose jugée*: res iudicata, kesin hüküm: II: 439, 821, 823
- res publica*: kamu şeyi, cumhuriyet, I: 363, 466
- res*: şey, I: 466
- residual powers, compétences résiduelles*: bakiye yetkiler, I: 304, 516
- resignation, démission*: istifa, II: 19, 67, 327
- résolution parlementaire*: parlamento kararı, I: 828
- resolutions of parliament*: parlamento kararları, II: 774
- resolutions*: hükümet kararları - Danimarka, II: 156
- responsabili collegialmente*: birlikte sorumlu, II: 287
- responsabilité administrative pour faute*: idarenin kusurlu sorumluluğu, II: 342
- responsabilité civile, civil liability*: hukukî sorumluluk, II: 28, 105, 332, 340
- responsabilité collective, cabinet collective responsibility*: kolektif sorumluluk, I: 591, 594
- responsabilité collective, collective responsibility*: kolektif sorumluluk, II: 261, 287, 335
- responsabilité individuelle, individual ministerial responsibility*: bireysel sorumluluk, I: 591, 594; II: 287, 336
- responsabilité pénale, criminal liability, criminal responsibility*: cezaî sorumluluk, II: 26, 82, 332, 337
- responsabilité politique, political responsibility*: siyasal sorumluluk, II: 77, 332
- responsabilités des ministres*: bakanların sorumlulukları, II: 332
- restitutio in integrum*: eski hale iade, II: 636
- restitution*: aynen iade, II: 636
- restriction of basic rights, limitation des droits fondamentaux*: temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması, II: 548
- restriction, limitation*: sınırlama, II: 546
- résurrection de l'Etat*: devletin öldükten sonra dirilmesi, I: 322
- retrospective effect*: geçmişe yönelik etki, II: 813
- reunification, merger, unification*: birleşme, I: 372

- reverses its jurisprudence*: içtihadını değiştirmek, II: 817
- review of constitutionality, contrôle de constitutionnalité*: anayasallık denetimi, II: 697
- review of form*: şekil denetimi, II: 790
- review of formal constitutionality, formal regularity*: şekli anayasallık denetimi, II: 790
- review of substance*: esas denetimi, II: 790
- review of the constitutionality of laws with respect to form, contrôle de constitutionnalité quant à la forme*: kanunların anayasaya uygunluğunun şekil bakımından denetimi, II: 789
- review of the constitutionality of laws with respect to substance, contrôle de constitutionnalité quant au fond*: kanunların anayasaya uygunluğunun esas bakımından denetimi, II: 790
- révision constitutionnelle, constitutional amendment, constitutional revision*: anayasa değişikliği, II: 143, 762, 769
- révision constitutionnelle, constitutional revision, constitutional amendment*: anayasa değişikliği, I: 336
- revision*: değişiklik, I: 338
- revision*: gözden geçirme, I: 336
- révocation des élus*: temsilcilerin azli, I: 686
- révocation du premier ministre, removal from office of prime minister*: başbakanı azletme yetkisi, II: 146
- révocation, recall*: temsilcilerin azli, I: 444, 446
- révocation, removal*: azil, görevden alma, I: 671, II: 326
- révolution prolétarienne, proletarian revolution*: proletarya devrimi, I: 391
- right of dissolution, droit de dissolution*: fesih hakkı, II: 117
- right of hot pursuit, droit de poursuite*: izleme hakkı, sıcak takip hakkı, I: 428
- right of option*: seçme hakkı, I: 374
- right of secession*: ayrılma hakkı, I: 486
- right of self-determination, droit à l'autodétermination*: self-determinasyon hakkı, kendi kaderini tayin hakkı, I: 416
- right to be consulted, droit d'être consulté*: danışılma hakkı, II: 115
- right to development*: gelişme hakkı, II: 512
- right to encourage*: teşvik etme hakkı, II: 116
- right to environment*: çevre hakkı, II: 512
- right to indigenous peoples*: yerli hakların korunması, II: 512
- right to make an application for annulment action*: iptal davası açma hakkı, II: 749, 799
- right to natural resources*: tabii kaynak hakları, II: 512
- right to participation in cultural heritage*: kültürel mirasa katılma hakkı, II: 512
- right to propose a Constitutional amendment*: anayasa değişikliği teklif etme
- right to sue the Crown in contract*: sözleşmeden dolayı Taca karşı dava açma hakkı, II: 106
- right to warn, droit d'avertir*: uyarma hakkı, II: 115
- right, droit*: hak, II: 475
- rights to intergenerational equity and sustainability*: kuşaklar arasında nesafet ve sürdürülebilirlik hakkı, II: 512
- rigid constitution, constitution rigide*: katı anayasa, I: 118
- rigid separation of powers system, clear-cut separation of powers system, système de séparation rigide des pouvoirs*: sert kuvvetler ayrılığı sistemi, I: 565
- rihgt to self-organization, autodétermination constitutionnelle*: anayasal oto-determinasyon hakkı, I: 509
- rihgt to self-organization*: kendi teşkilatını kendi belirleme hakkı, I: 509
- roi, king*: kral, I: 454, 589; II: 47, 48
- Romandie*: Romandiya, I: 529
- Romani nation*: Rom milleti, I: 419
- Rome Statute of the International Criminal Court*: Uluslararası Ceza Mahkemesi Roma Antlaşması, I: 434
- royal assent, sanction royale*: kralî onay, I: 206, 471, 749, 836, 837, 838; II: 140
- royal decree*: kraliyet kararnamesi, II: 131, 150, 153, 182
- royal prerogative*: kralî imtiyaz, II: 194

royale family, famille royale: kraliyet ailesi, hanedan, I: 457; II: 48

rule of law: hukuk devleti, II: 339

rules for proceedings, procedure: çalışma ve yargılama usûlleri - Anayasa mahkemelerinin, II: 799

rules of procedure of parliament, standing orders of parliament: parlâmento içtüzükleri, II: 774

rules of procedure: içtüzükler - anayasa mahkemeleri, II: 799

rules, regulations: düzenleyici işlemler, II: 153, 366

rules: düzenleyici işlemler, ABD'de, II: 367

---S---

sacrée, sacrosanct: kutsal, II: 83

safeguard the proper functioning of the democratic institutions: demokratik kurumlarının düzgün çalışmasının korunması, II: 279

sanction royale, royal assent: kralî onay, kralî müeyyide, I, 206, 471, 749, 836, 837, 838

sanction: müeyyide, I: 147

sans formalisme excessif, without excessive formalism: aşırı şekilcilikten uzak, II: 591, 601

satisfaction équitable, just satisfaction: adil, tatmin, hakkaniyete uygun bir surette zarar gören tarafın tatmini, II: 630, 632

satisfactory execution: kararın tam olarak uygulanması, II: 638

scholarly writings, academic writings, interpretation scientifique, interprétation doctrinale: bilimsel yorum, ilmî tefsir, doktrin yorumu, I: 229

Schranken-Schranken, limits to limits, limites aux limites: sınırlandırmanın sınırları, II: 548

scope of review: denetimin kapsamı, II: 789

scrutin de liste à deux tours: listeli iki-turlu çoğunluk sistemi, I: 725

scrutin majoritaire à deux tours: iki-turlu çoğunluk sistemi, I: 724

scrutin majoritaire à un seul tour: tek-turlu çoğunluk sistemi, I: 722

scrutin majoritaire de liste à un seul tour: listeli tek-turlu çoğunluk sistemi, I: 723

scrutin majoritaire uninominal à un seul tour: tek-isimli tek-turlu çoğunluk sistemi, I: 723

scrutin majoritaire: çoğunluk sistemi, I: 722

scrutin secret, secret ballot: gizli oy, II: 58
scrutin uninominal à deux tours: tek-isimli iki-turlu çoğunluk sistemi, I: 725

Seanad Eireann: İrlanda Senatosu, II: 93, 142, 320

sécession pacifique, peaceful secession: barışçıl ayrılma, I: 319

secession: ayrılma, I: 375

second chamber: ikinci meclis, II: 131

second deliberation, debate, reading: ikinci defa görüşme (anayasa değişikliği tekliflerinin), I: 350

Second Treatise of Civil Government: Sivil Yönetim Üzerine İkinci İnceleme, I: 542

seconde chambre: ikinci meclis, I: 755

second-generation human rights, droits de la seconde génération: ikinci kuşak hakları, II: 512

secret ballot, scrutin secret: gizli oy, II: 58
secret de l'instruction: soruşturmanın gizliliği, II: 434

secret du délibéré: müzakerenin gizliliği, II: 435

secret treaty, traité secret: gizli andlaşma, II: 199, 663

Secrétariat général de la Présidence de la République, Segretariato generale della Presidenza della Repubblica: Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği, II: 74

Secrétariat général du Gouvernement: Hükümet Genel Sekreterliği, II: 295

secretaries of state, secrétaires d'État: devlet sekreterleri, II: 256, 319, 343, 344, 349

secretary -ABD'de bakan: sekreter, II: 7, 18, 22

Secretary of State: Devlet Sekreteri (ABD'de dışişlerinden sorumlu sekreter), I: 576

secretary: sekreter, I: 572

sections, chambers: daireler - anayasa yargısı, II: 803

secularism, laïcité: laiklik, I: 127

- secundum constitutionem*: anayasayı izleyen, anayasadan kaynaklanan, I: 823
- secundum legem*: kanunu izleyen, kanundan kaynaklanan, I: 823; II: 153, 154, 355, 363, 364, 367, 368
- security of the law, sécurité juridique*: hukuk güvenliği, II: 602
- seing, signature*: imza, II: 224, 642
- selectmen*: kasaba yöneticileri, I: 659
- semi-presidential system, régime semi-présidentiel*: yarı-başkanlık sistemi, I: 585
- semi-Salic law*: yarı-Salîk kanunu, I: 459
- Senate*: Senato, I: 575
- senior civil servants*: en yüksek memurlar, müsteşarlar, II: 280, 330
- seniorat, seniority*: ekber evlat sistemi, I: 459
- sentence, sentenze, sentencias, judgment*: hüküm, II: 437, 806
- separate but equal doctrine*: ayrı ama eşit doktrini, II: 728
- separate opinion*: ayrışık oy, II: 438, 632
- séparation des pouvoirs, separation of powers*: kuvvetler ayrılığı, tefrik-i kuvva, I: 538
- separation of powers, séparation des pouvoirs*: kuvvetler ayrılığı, tefrik-i kuvva, I: 538
- septennat*: yedi yıllık sistem, II: 65
- serment, oath*: yemin, II: 51, 63, 470
- service of the decision, signification de la décision*: kararın tebliği, II: 604
- services positives de l'Etat, rendus dans l'intérêt des individus*: bireylerin yararına ifa edilen devletin pozitif hizmetleri, II: 508
- serviteurs, commis*: hizmetkarlar (seçmenlerin), I: 671
- session extraordinaire*: olağanüstü toplanabilmesi, II: 137
- session*: toplantı dönemi, I: 624; II: 36
- sessions*: toplantılar, I: 558
- signature des actes du conseil des ministres*: bakanlar kurulu işlemlerini imzalamak, II: 156
- signature, seing*: imza, II: 194, 224, 642
- signature*: imza - uluslararası andlaşmalar, II: 195
- signification de la décision, service of the decision*: kararın tebliği, II: 604
- similar dignity*: aynı değer, II: 677
- simples autorités administratives*: basit idarî makamlar, I: 64
- sincérité de l'élection*: seçimin samimiliği, I: 715
- sine qua non*: olmazsa olmaz (şartlar), I: 151, 574
- single non-transferable vote*: devredilemez tek oy, I: 732
- single transferable vote, vote unique transférable*: devredilebilir tek oy, I: 732
- single transferable vote*: devredilebilir tek oy sistemi, II: 61
- single-judge formations, formations de juge unique*: tek hâkimlik birimler, tek yargıç düzeni, II: 581
- single-judge, juge unique*: tek hâkim, II: 627
- situation continue, continuing situation*: devam eden bir durum, II: 605
- situation d'impossibilité de regner*: saltanat sürme imkânsızlığı durumu, I: 471
- slave trading*: köle ticareti, I: 428
- smaller evil, moindre mal*: daha az kötü, ehven-i şer, I: 297
- social contract, contrat social*: sosyal sözleşme, I: 393, 395
- social contract, contrat social*: sosyal sözleşme, II: 499
- social rights, droits sociaux*: sosyal haklar, II: 508
- société civile*: siyasî toplum, II: 499
- soft separation of powers system, système de séparation souple des pouvoirs*: yumuşak kuvvetler ayrılığı sistemi, I: 565, 587
- solidarité du cabinet, solidarity of cabinet*: kabinenin dayanışması, I: 592
- solidarité du cabinet*: kabinenin dayanışması, II: 263
- solidarité ministérielle*: bakanların dayanışması, I: 560, II: 291
- some degree of flexibility, une certaine souplesse*: belirli bir esneklik, II: 601
- sources du droit, fontes iuris*: hukukun kaynakları, I: 92
- souverain, sovereign*: egemen, I: 454

- souveraineté du peuple*: halk egemenliği, I: 166
- souveraineté extérieure*: dış egemenlik, I: 432, 435
- souveraineté extérieure*: dış egemenlik, I: 432, 435
- souveraineté intérieure*: iç egemenlik, I: 435
- souveraineté nationale*: milli egemenlik, I: 160
- souveraineté*: egemenlik, I: 432
- sovereign equality of states, égalité souveraine des Etats*: devletlerin egemen eşitliği, I: 433
- sovereign, souverain*: egemen, I: 454; II: 48
- sovereign*: egemen, I: 454
- sovereignty*: egemenlik, I: 432
- Spannungsfall, state of tension*: kriz hâli, II: 389
- speaker*: parlâmento başkanı, I: 114, 199, 748
- Speaker*: Temsilciler Meclisi Başkanı, II: 20
- special delegation*: özel yetki devri, II: 154
- special minister*: özel bakan, II: 319
- special town meeting*, I: 659
- spécialité des crédits*: ödeneklerin ihtisası, I: 875
- speech*: konuşma, nutuk, II: 139
- spoils system*: kayırma sistemi, II: 35
- staat*: eyalet, I: 363
- Staatsgerichtshöfe*: Eyalet mahkemesi, I: 512
- staatsnotarielle Funktionen*: devlet noteri fonksiyonu, II: 159, 242
- standing orders of parliament, rules of procedure of parliament*: parlâmento içtüzükleri, II: 774
- stare decisis principle*: *stare decisis* (karar sürsün) ilkesi, II: 741, 817
- state continuity, permanence de l'Etat*: Devletin devamlılığı ilkesi, I: 380
- state of defense, Verteidigungsfall*: savunma hâli, II: 165, 389, 391
- state of emergency, estado de excepción, état d'exception, state of exception, état d'urgence*: olağanüstü hâl, II: 165, 388, 391
- state of exception, état d'urgence, state of emergency, estado de excepción, état d'exception*: olağanüstü hâl, II: 165, 388, 391
- state of mobilization, état de mobilisation*: seferberlik hâli, II: 165
- state of nature, état de nature, status naturae*: tabiat hali, I: 393
- state of nature, état de nature, status naturae*: tabiat hali, II: 499
- state of necessity, État de nécessité*: zaruret hâli, II: 386, 556
- state of siege, martial law, estado de sitio, état de siège*: sıkıyönetim, II: 166, 388, 391
- state of tension, Spannungsfall*: kriz hâli, II: 389
- state of the Realm*: Krallığın durumu, II: 139
- state of war, état de guerre*: savaş hâli, II: 165, 388
- state, Etat, staat, stato, estado*: devlet, I: 365, 499
- stated misbehaviour*: belirli fena hareket, II: 90
- statehood*: devlet olma statüsü, devletlik, I: 368
- stateless nations*: devletsiz milletler, I: 418
- statelessness*: vatansızlık, I: 415
- statement of dissent*: muhalefet beyanı, II: 438, 632
- statement of reasons, motifs, motivation*: gerekçe, II: 437, 806
- statement of the policy*: politika açıklaması, II: 139
- statement*: açıklama, I: 838
- states*: eyaletler, federe devletler, I: 303, 497
- stato*: devlet, I: 363
- status naturae, state of nature, état de nature*: tabiat hali, I: 393; II: 499
- Statute Book of Finland*: Finlandiya Kanunlar Kitabı, I: 851
- statute law*: İngiltere'de yasama organının yaptığı kanunlar, I: 113
- statute*: İngiltere'de yasama organının yaptığı kanun, I: 113
- statutory powers*: devredilmiş düzenleme yetkisi - ABD'de, II: 368

- stop a prosecution*: ceza soruşturmasını durdurma, II: 171
- straits, détroits*: boğazlar, I: 425
- strike out of the list, rayer l'affaire du rôle*: kayıttan düşürme, listeden silme, II: 631
- strong bicameralism*: güçlü iki-meclislik, I: 651
- structural interpretation, systematic reasoning, interprétation systématique*: sistematik yorum, I: 233
- structure essentielle de l'État*: devletin temel yapısı, I: 107
- structure unitaire de l'Etat, unitary structure of the state*: devletin üniter yapısı, I: 341
- subdivision into chambers or sections*: daire veya bölüme ayrılma (anayasa mahkemesinin), II: 739
- subject of judicial review*: anayasaya uygunluk denetiminin konusu, II: 761
- subject*: tebalar, I: 497
- sub-national level*: ulus-altı düzey, I: 498
- subsidiarity principle, principe de subsidiarité*: ikincillik ilkesi, sübzidarite ilkesi, II: 596
- subsidiary, subsidiaire*: ikame edici, ikincil, sübzider, II: 596
- substance, fond*: esas - anayasa yargısı, II: 789
- substantial limitations, limites matérielles*: maddî sınırlar, I: 340
- substitute members*: yedek üyeler, II: 803
- substitute, representation, intérim, interim*: vekâlet, II: 70
- succession en ligne paternelle, patrilinear system of succession*: baba soyundan intikal sistemi, I: 459
- succession of States*: devletlerin halefiyeti, I: 373
- successor state*: halef devlet, I: 374
- suffrage capacitaire*: yeteneğe bağlı oy, I: 703
- suffrage censitaire*: vergiye bağlı oy, I: 702
- suffrage communautaire*: topluluk oyu, I: 709
- suffrage direct*: doğrudan oy, I: 708
- suffrage indirect*: dolaylı oy, I: 708
- suffrage professionnel*: meslekî oy, I: 709
- suffrage restreint par la fortune*: servete bağlı kısıtlı oy, I: 702
- suffrage restreint*: kısıtlı oy, I: 702, 444
- suffrage social*: sosyal oy, I: 709
- suffrage universel*: genel oy, I: 701
- suffrage*: oy, I: 697
- summa potestas*: en üstün iktidar, I: 436
- Superior Court of Justice*: Adalet Mahkemesi, II: 186
- super-majoritarian escalator*: yüksek çoğunlukçu merdiven, II: 396
- superposition de deux niveaux etatiques*: iki devlet düzeyinin üst üste gelmesi, I: 498, 513
- superposition de deux ordres juridiques*: iki hukuk düzeninin üst üste gelmesi, I: 513
- superposition*: üst üste gelme, I: 498
- superstructure*: üst yapı, I: 390
- supervision of execution*: yerine getirmenin bakanlar komitesi tarafından gözetimi, II: 637
- suplérance*: yedeklik, II: 70
- supplétif*: ek, tamamlayıcı, II: 285, 315
- supraconstitutionalité*: anayasaüstütlük, I: 152
- supremacy clause*: üstünlük hükmü, II: 676, 680, 699
- supremacy of federal law*: federal hukukun üstünlüğü, I: 513
- suprématie de la Constitution, constitutional supremacy*: anayasanın üstünlüğü, II: 699
- supreme command over the armed forces*: silahlı kuvvetler üzerinde yüksek komuta, II: 160
- Supreme Court of Canada*: Kanada Yüksek Mahkemesi, I: 522
- Supreme Court of Justice*: Portekiz Yüksek Adalet Mahkemesi, II: 189
- Supreme Court of the Netherlands*: Hollanda Yüksek Mahkemesi, II: 185
- Supreme Court of the United Kingdom*: Birleşik Krallık Yüksek Mahkemesi, I: 544, 603
- Supreme Court of the United States*: Birleşik Devletler Yüksek Mahkemesi, I, 5, 505, 522
- supreme court*: yüksek mahkeme, II: 456

Supreme Judicial Council: Yüksek Yargı Konseyi, II: 184
supreme law of the land: ülkenin üstün kanunu, II: 676, 680, 699
Supremo Tribunal de Justiça: Yüksek Adliye Mahkemesi, II: 95
surabondante: fazladan (fazladan imza), II: 373
sûreté: kişi güvenliği, II: 509
suspensive veto, veto suspensif: geciktirici veto, I: 353
suspensory veto: geciktirici veto, I: 757
suspicion or conjecture: şüphe veya varsayımlar, II: 592
sworn: beyan, II: 51
symbol of the State: devletin sembolü, II: 114
synchrétisme: metot bağdaştırmacılığı, I: 51, 143
system inquisitoire: tahkik sistemi, II: 427
systematic reasoning, interprétation systématique, structural interpretation: sistematik yorum, I: 233
systeme accusatoire: itham sistemi, II: 423
systeme conventionnel, system of convention: konvansiyonel sistem, I: 557
systeme de séparation rigide des pouvoirs, rigid separation of powers system, clear-cut separation of powers system: sert kuvvetler ayrılığı sistemi, I: 565
systeme de séparation souple des pouvoirs, soft separation of powers system: yumuşak kuvvetler ayrılığı sistemi, I: 565, 587
systeme du gouvernement d'assemblée, régime d'assemblée: meclis hükûmeti sistemi, I: 557
systeme fédéral: federal sistem, I: 496
systeme matrilineaire, matrilinear system of succession: ana soyundan intikal sistemi, I: 459
systeme parlementaire de gouvernement, parliamentary system of government: parlâmenter hükûmet sistemi, I: 588
systeme parlementaire, parliamentary system: parlamenter sistem, I: 566, 588
systeme présidentiel de gouvernement, presidential system of government: başkanlık hükûmet sistemi, I: 570

systeme présidentiel, presidential system: başkanlık sistemi, I: 566, 570
systeme romano-germanique: Romano-Germanik sistem, II: 458
systemes de confusion des pouvoirs, systems of unification of powers: kuvvetler birliği sistemleri, I: 554
systemes de gouvernement, systems of government: hükûmet sistemleri, I: 553
systemes de séparation des pouvoirs, systems of separation of powers: kuvvetler ayrılığı sistemleri, I: 565
systemes électoraux, modes de scrutin: seçim sistemleri, I: 721
systemes mixtes: karma sistemler, I: 735
systems of government, systemes de gouvernement: hükûmet sistemleri, I: 553
systems of separation of powers, systemes de séparation des pouvoirs: kuvvetler ayrılığı sistemleri, I: 565
systems of unification of powers, systemes de confusion des pouvoirs: kuvvetler birliği sistemleri, I: 554

---T---

take care that the laws be faithfully executed: kanunların sadakatle uygulanmasını gözetme, II: 34, 40
Tanaiste: Başbakan Yardımcısı - İrlanda, II: 320
Taoiseach: Başbakan - İrlanda, II: 267, 292, 322
téléobservation: gözetleme, I: 429
teleological interpretation, interprétation téléologique: teleolojik yorum, I: 234
temporal effect, effet de la décision dans le temps: zaman bakımından etki, II: 813
temporarily suspend the application: işlemin uygulanmasının geçici olarak askıya alınması, II: 842
temporary incapacity, empêchement temporaire: görevini geçici olarak yapamaması, II: 70
temps des 'obsédés textuels': 'metin sapkınları' zamanı, I: 81
tenured judges: işinde kalabilme hakkına sahip hakimler, II: 182
term of office, durée du mandat: görev süresi, II: 64

- terra nullius*: sahihsiz toprak, sahihsiz ülke, 415, I: 420, 431
- terra*: toprak, ülke, I: 364
- terre*: toprak, ülke, I: 364
- territoire maritime, territory under water*: su ülkesi, I: 424
- territoire terrestre*: kara ülkesi, I: 422
- territoire*: ülke, I: 419
- territorial integrity*: ülkesel bütünlük, I: 417, 430
- territorial sea, eau territoriale*: karasuları, I: 425
- territorial sovereignty*: ülkesel egemenlik, I: 421
- territorial subsoil*: toprak altı (toprak altı ülke), I: 422
- territorial*: ülkesel, yersel, coğrafi, bölgesel, mülkî, I: 489, 507, 528
- territories*: topraklar, ülkeler, I: 497
- territory under water, territoire maritime*: su ülkesi, I: 424
- territory, territoire*: ülke, I: 419
- textual interpretation, literal rule*: lafzî yorum, I: 230
- textualism*: metinselcilik, I: 231, 232
- thalweg line*: thalweg hattı, I: 423
- thegns*: özgür kişi, II: 471
- théorie classique de l'interprétation*: klasik yorum teorisi, I: 226
- theorie de l'État de nécessité, theory of the state of necessity*: zaruret hâli teorisi, II: 386, 556
- théorie de la souveraineté nationale, theory of national sovereignty*: millî egemenlik teorisi, I: 443
- théorie de la souveraineté populaire, theory of popular sovereignty*: halk egemenliği teorisine, I: 445
- théorie des pouvoirs implicites, theory of implied powers*: zımnî yetkiler teorisi, I: 517
- théorie du mandat représentatif*: temsili vekâlet teorisi, I: 674
- théorie dualiste, dualistic theory*: düalist teori, II: 669
- théorie générale de droit constitutionnel, general theory of constitutional law*: anayasa hukukunun *generale dictum*: genel ibare, I: 274
- théorie moniste, monistic theory*: monist teori, II: 641, 669
- théorie réaliste de l'interprétation*: realist yorum teorisi, I: 236
- théories démocratiques de la souveraineté*: demokratik egemenlik teorileri, 442
- théories théocratiques de la souveraineté*: teokratik egemenlik teorileri, I: 441
- theory of national sovereignty, théorie de la souveraineté nationale*: millî egemenlik teorisi, I: 443
- theory of popular sovereignty, théorie de la souveraineté populaire*: halk egemenliği teorisine, I: 445
- theory of the state of necessity, théorie de l'État de nécessité*: zaruret hâli teorisi, II: 386, 556
- third party effect of fundamental rights, Drittwirkung von Grundrechten*: temel hakların üçüncü kişiler üzerindeki etkisi, II: 539
- third party*: üçüncü kişi, II: 539
- third-generation human rights, droits de la troisième génération*: üçüncü kuşak hakları, II: 512
- three elements theory, Dreielementenlehre*: üç unsur teorisi, I: 360
- three sub-principles of the principle of proportionality*: ölçülülük ilkesinin üç alt ilkesi, II: 550
- Tiers Etat*: Tiers Etat (üçüncü sınıf), I: 317
- time limit for annulment action*: dava açma süresi, II: 750
- time of adjournment*: toplantı dönemini kapatma zamanı, II: 38
- titles of nobility*: soyuluk unvanları, II: 205
- titulaire*: sahip, I: 323
- titulaires, rights holders*: hakların sahipleri, II: 527
- total number of members*: üye tam sayısı, I: 351
- total number of present members*: toplantıya katılan üye sayısı, I: 351
- total revision, Gesamtänderung*: anayasanın tümünden değiştirilmesi, total değişiklik, total anayasa değişikliği II: 691, 770
- total revision, révision totale*: anayasanın bütünüyle değiştirilmesi, I: 119, 337

totalitarian dictatorship: totaliter diktatör-
lük, I: 556
tout court: düpedüz, II: 788
town meeting moderator: *town meeting*
başkanı, I: 659
town meeting: ABD'nin bazı eyaletlerinde
halk meclisi (doğrudan demokrasi), I:
658
town: kasaba, I: 658
traditional religion: geleneksel din, I: 127
traités: andlaşmalar, I: 878
trancher: yarmak, II: 414
transformation: dönüştürme, I: 336
travaux préparatoires: hazırlık çalışmaları,
I: 232
treason: ihanet, II: 26, 27, 89
Treasury Department: Hazine Departmanı,
II: 22
treaties, traités: andlaşmalar, II: 31, 680
Treaty establishing a Constitution for
Europe: Avrupa İçin Bir Anayasa İhdas
Eden Antlaşma, I: 488
treaty making power: andlaşma yapma yet-
kisi, II: 194
Treaty of Lisbon: Lizbon Andlaşması, I:
488
treaty power: uluslararası andlaşma yapma
yetkisi - ABD, II: 31
trial courts: dava mahkemeleri, II: 455
tribunal constitutionnel, constitutional
court, constitutional tribunal, cour con-
stitutionnelle, corte costituzionale, tribu-
nal costitucional: anayasa mahkemesi,
II: 698
Tribunal fédéral: Federal Mahkeme, I: 522
tribunal, court, cour: mahkeme, II: 451
tribunaux d'inquisition, tribunals of inqui-
sition: engizisyon mahkemeleri, II: 427
tribunaux de commerce: ticaret mahkeme-
leri, II: 463
tribut: boy, kabile, aşiret, tribü, I: 385
trilogie de Jellinek: Jellinek'in üçlemesi, II:
507
tutelle administrative: idarî vesayet, I: 482
---U---
ultra petita: *ultra petita* (talep dışı) (karar
verme yasağı), II: 424
uluslararası soruşturma ve çözüm mercii:
instance internationale d'enquête ou de

règlement, procedure of international
investigation or settlement, II: 607
unanimity, unanimous vote: oybirliği, II:
263, 632
unanimous vote, vote unanime: oy birliği,
II: 628, 632
unauthorised broadcasting: izinsiz radyo
ve TV yayıncılığı, I: 428
undersecretary, 319: müsteşar, II: 343
unification, reunification, merger: birleş-
me, I: 372
uniformité: tek biçimlilik, I: 510
unilatéral: tek taraflı, II: 123
Union européenne, European Union: Av-
rupa Birliği, II: 575
union personnelle, personal union: şahsî bir-
lik, I: 484
union réelle, real union: hakikî birlik, ger-
çek birlik, I: 485
Union Territories: birlik toprağı, I: 497
unions of states, unions d'États: devlet bir-
likleri, I: 484
unitary state, État unitaire: üniter devlet, I:
476
unitary structure of the state, structure uni-
taire de l'Etat: devletin üniter yapısı, I:
341
unité dans la diversité: çeşitlilik içinde bir-
lik, I: 525
unité des juridictions: yargı birliği, II: 457
unité du budget: bütçenin birliği, I: 874
unité du cabinet: kabinenin birliği, I: 592;
II: 262
unité du peuple: halkın birliği, I: 477
unité: teklik (devlet başkanlığının), II: 46
United States Reports: U. S., I: 5
Universal Declaration of Human Right,
Déclaration universelle des droits de
l'homme: İnsan Hakları Evrensel Beyan-
namesi, II: 486, 575
universalité des droits de l'homme: insan
haklarının evrenselliği, II: 484
universalité du budget: bütçenin genelliği,
I: 874
universalité du suffrage: oy hakkının genel-
liği, I: 701
universally recognised norms of interna-
tional law: uluslararası hukukun evrensel
olarak tanınmış normları, II: 779

- universally recognized principles and rules of international law*: uluslararası hukuk kuralları ve evrensel olarak tanınmış prensipler, II: 782
- unmittelbare Drittwirkung*: üçüncü kişiler üzerinde doğrudan etki, II: 539
- unsubstantiated complaints, lack of evidence; griefs non étayés, absence de preuve*: delillendirilmemiş başvurular, II: 621
- unwritten constitution, constitution non-écrite*: yazısız anayasa, I: 110
- upper house, chambre haute*: üst meclis, I: 756
- usage d'un langage abusif, offensive language*: başvuruda hakaretamiz bir dil kullanılması, II: 610
- usages constitutionnels*: anayasal uygulamalar, I: 194
- usus*: kullanma, II: 477
- ut singuli*: tek tek, I: 675
- V---
- vacancy of the presidency of the republic, vacance de la présidence de la république*: cumhurbaşkanlığının boşalması, II: 69
- vacancy of the throne, vacance du trône*: tahtın boşalması, II: 51
- vacancy, vacance*: boşalma (devlet başkanlığının), II: 70
- vacuum*: boşluk (saltanatta), I: 460
- vacuum*: boşluk, II: 50
- validité axiologique*: aksiyolojik geçerlilik, I: 150
- validité externe*: dış geçerlilik, I: 180
- validité formelle*: biçimsel geçerlilik, I: 150
- validité internationale*: uluslararası geçerlilik, II: 668, 780
- validité interne*: iç geçerlilik, I: 180; II: 668, 780
- validité matérielle*: maddî geçerlilik, I: 150
- validity, validité*: geçerlilik, I: 144
- validité juridique*: hukukî geçerlilik, II: 784
- variazioni del territorio*: ülke değişimi, II: 653
- vassaux*: derebeyleri, I: 455
- vere dictum*: gerçeği söylemek, II: 471
- verfassungsbeschwerde, recurso de amparo, constitutional complaint*: bireysel başvuru - anayasa yargısında, II: 751, 752
- Verfassungsgerichtshof Österreich*: Avusturya Anayasa Mahkemesi, I: 522
- vérification des pouvoirs*: yetkilerin teyidi, I: 717
- vérification empirique*: ampirik doğrulama, I: 138
- verité legale*: kanunî hakikat, II: 446
- Verordnung*: kararname, II: 649
- versus*: v. *versus* (davaların isimlendirilmesinde karşı anlamında), II: 585
- Verteidigungsfall, state of defense*: savunma hâli, II: 165, 389, 391
- vertical effect, effets verticaux*: dikey etki, II: 538
- vertical separation of powers, division verticale du pouvoir*: düşey kuvvetler ayrımı, I: 515
- very high*: çok ağır, II: 27
- veto absolu, absolute veto*: mutlak veto, I: 838, 121, 353, 471; II: 140
- veto partiel*: kısmî veto, I: 839
- veto populaire*: halk vetosu, 446, I: 355, 684
- veto relatif*: nisbî veto, I: 839
- veto suspensif*: geciktirici veto, II: 140
- viager*: ömür boyu, I: 756
- Vice President - ABD*: Başkan Yardımcısı, I: 576
- vice president of the cabinet, deputy prime minister*: başbakan yardımcısı, II: 295, 310
- Vice-President*: Başkan Yardımcısı - ABD, II: 21
- victim, victime*: mağdur, II: 591
- victime directe, direct victim*: doğrudan mağdur, II: 592
- victime dite 'potentielle', potential victims*: potansiyel mağdur, II: 592
- victime indirecte, indirect victim*: dolaylı mağdur, II: 593
- vide juridique, legal vacuum*: hukuk boşluğu, 317, I: 322, 323
- village*: köy, I: 658
- violation de l'obligation de confidentialité du règlement amiable, Breach of the principle of confidentiality of friendly*

settlement proceedings: dostane çözüm usulünde gizlilik ilkesinin ihlali, II: 611
violation évidente du droit naturel: tabii hukukun açık ihlali, I: 189
violation of the constitution: anayasayı ihlâl, II: 105
violations continues, continuing violations: devam eden ihlaller, II: 615
voie d'exception: def'i yolu, II: 750
volonté générale: genel irade, I: 395
volonté: irade, I: 652
voluntary dissolution: gönüllü fesih, I: 372
voluntary absorption: gönüllü iltihak veya emilme, I: 373
vorsätzlicher Verletzung des Grundgesetzes oder eines anderen Bundesgesetzes, 89: anayasayı veya diğer bir federal kanunu kasten ihlâl, II: 91
vorsätzlicher Verletzung des Grundgesetzes, intentional violation of the Constitution: anayasayı kasten ihlâl, II: 90, 104
votation: oylama, I: 698
vote à domicile: evde oy, I: 710
vote bloqué: blok oylama, I: 628
vote de confiance: güven oylaması, I: 869
vote égal, suffrage égale: eşit oy, I: 705
vote facultatif: ihtiyarî oy, I: 446, 713
vote familial: aile oyu, I: 707
vote multiple: katlı oy, katsayılı oy, I: 706
vote obligatoire: zorunlu oy, mecburî oy, I: 444, 446, 713, 714, 715,
vote of no confidence: güvensizlik oyu, I: 601
vote par correspondance: mektupla oy, I: 711
vote par procuration: vekaletle oy, I: 710
vote personnel: kişisel oy, I: 710
vote plural: çoğul oy, I: 706
vote préférentiel: tercihli oy, I: 733
vote public: alenî oy, I: 712
vote secret: gizli oy, I: 711
vote sur place: bulunulan yerde oy, I: 710
vote unanime, unanimous vote: oy birliği, II: 628, 632
vote: oylama, I: 835
voyage extérieur, foreign travel: yurtdışı gezisi, II: 70

---W---

Wahlprüfungsgericht: Seçim Mahkemesi (1919 Alman Anayasasında), I: 718
Wallonie: Valon Bölgesi, I: 530
war of independence, guerre d'indépendance: bağımsızlık savaşı, I: 319
Westminster model of democracy: Westminster modeli demokrasi, I: 646
Westminster system: Westminster sistemi, I: 588
White House Office: Beyaz Saray Ofisi, II: 24
will theory: irade teorisi, II: 475
with due regard for the results of the general election: genel seçim sonuçlarını uygun bir şekilde dikkate alarak, II: 301
with the advice and approval of the Cabinet: Bakanlar Kurulunun görüşü ve onayıyla, II: 653
with the advice and approval: görüş ve onayıyla, II: 213, 223, 653
withdrawal of an application: başvurudan vazgeçme, II: 802
withering away of the state, dépérissement de l'Etat: devletin kendiliğinden kuruyup yokolması, I: 391
without excessive formalism, sans formalisme excessif: aşırı şekilcilikten uzak, II: 591, 601
writ of mandamus: emir kararı, II: 718
writ: ferman, II: 130
written constitution, constitution écrite: yazılı anayasa, I: 110

---Z---

zero sum game: ya hep, ya hiç oyunu, I: 584
zone contiguë, contiguous zone: bitişik bölge, I: 425
zone de pêche: balıkçılık bölgesi, I: 427
zone économique exclusive: münhasır ekonomik bölge, I: 426■